

Foto R. Cenčič

O proračunu Lovske zveze Slovenije za lovsko leto 1962-63

FRANCE CVENKEL

Čeprav je proračun LZS za tekoče lovsko leto izvaja že četrto leto, ne bo odveč pogledati v tiste proračunske postavke, ki utegnejo zanimati vsakega člana lovske organizacije.

Proračun lovske zveze Slovenije obsega proračun organizacije in proračun lovskega sklada, sklada, ki sta utemeljena v 41. členu Zakona o lovu in 5. členu Pravil LZS.

Glavni dohodek proračuna organizacije je članarina. Glavni izdatki proračuna organizacije pa so tisk, funkcijski izdatki kot članarina Glavni lovski zvezi Jugoslavije, zavarovalnina lovcev pri DOZ-u in osebni ter materialni izdatki za poslovanje pisarne Lovske zveze Slovenije.

Članarina za Lovsko zvezo Slovenije je ostala tudi v lovskem letu 1962/63 neizpremenjena, to je 1000 din na člana. Tako se torej članarina za LZS ni spremenila že četrto leto.

Lovska zveza Slovenije združuje 13 področnih zvez, v katerih je včlanjenih 425 lovskih družin. V lovskem letu 1959/60 je bilo včlanjenih v lovskih družinah skupno 10 379 članov, v letu 1960/61 10 672 in v letu 1961/62 11 147. V lovskem letu 1962/63 predvidevamo 11 500 članov. Članarina po 1000 din, ki so jo člani plačevali Lovski zvezi Slovenije v preteklih treh letih, se je porabila:

Lov. leto	stroški za »Lovca« din	članarina Glav lov. zvezi FLRJ din	nezgodno in jamstveno zavarovanje din	administracija LZS din
1959/60	679	50	25	246
1960/61	896	50	17	37
1961/62	904	50	17	29

V tekočem lovskem letu stane številka Lovca po proračunu 86 dinarjev, 12 izvodov torej 1032 dinarjev. Prišteti je treba še članarino Glavni lovski zvezi v Beogradu po 50 din in nezgodno zavarovanje po 17 din za člana, kar znese skupaj zaokroženo — brez stroškov za administracijo Zveze — 1100 dinarjev.

Za »Lovca« uporabljamo papir, katerega pola tehta 80 gramov. Za številko »Lovca« bomo v tekočem lovskem letu porabili povprečno 11 738 pol papirja. Vse leto torej 140 856 pol ali 11 ton 286 kg, kar je dober vagon. Cena papirja se je sredi lanskega leta dvignila od 264 dinarjev na 274 dinarjev za kilogram in je zato predvideno, da bo papir brez kartona za ovitke stal 3 087 324 dinarjev ali ca. 3 100 000 dinarjev. Za ovitke ali platnice »Lovca« se rabi 2900 pol kartona za eno številko, za vse leto torej 34 800 pol, to je ca. 3000 kg. Cena poli je 17,10 dinarja, tako da bo karton za vse leto stal 595 000 dinarjev. Torej so stroški za papir in karton za »Lovca« morali biti planirani na 3 695 000 dinarjev. Tiskanje »Lovca« se je sredi preteklega leta podražilo nasproti prejšnjemu letu za 30 %. Po zagotovitvi vodstva tiskarne »Jože Moškrič«, ki tiska »Lovca«, se cene v tekočem letu ne bodo dvignile. Upoštevajoč sedanje cene je bilo treba planirati tiskanje, klišeje in poštnino »Lovca« na blizu 5 in pol milijona dinarjev. Avtorski honorarji in osebni izdatki v uredništvu so z

družbenimi prispevki vred planirani na 2 in pol milijona dinarjev. Skupno bo torej stalo izdajanje »Lovca« v lovskem letu 1962/63 okoli 11 in pol milijona dinarjev.

Za nezgodno zavarovanje vsakega člana plačuje LZS DOZ letno po 17 dinarjev. S tem je vsak lovec za primer nesreče na lovu, ali na poti na lov ali z lova, zavarovan in sicer za primer smrti za 25 000 dinarjev in za invalidnost do 100 000 dinarjev. To zavarovanje je torej razmeroma zelo skromno. Občni zbor Lovske zveze Slovenije je v letu 1959/60 razpravljal o predlogu DOZ za zvišanje zavarovanja. Toda, ker ni bilo ob spremembi dosedanje zavarovalne pogodbe treba dvigniti članarino vsaj za 300 dinarjev na člana, je bilo sklenjeno, da ostane v veljavi dosedanje zavarovanje. Občni zbor se ni mogel odločiti, da bi lovec iz vseh predelov Slovenije, kjer se ne lovi povsod v enako nevarnih okoliščinah, zavaroval enako visoko, za kar bi morali vsi člani plačevati enako visoko članarino. Področnim lovskim zvezam in lovskim družinam pa je bilo priporočeno, da naj po lastnem preudarku sklenejo z DOZ dodatne zavarovalne pogodbe. Ob tej priliki je občni zbor ukinil tudi jamstveno zavarovanje, ker vsa leta, kar je obstojalo, ni bilo koristnih rezultatov.

Glavni dohodek proračuna za sklad Lovske zveze Slovenije, so po 42. členu Zakona o lovu,

prispevki področnih zvez iz njihovih skladov. Višina teh prispevkov se v minulih treh lovskih letih ni spremenila; letno so znašali skupno 15 milijonov. Za tekoče lovsko leto se skupni prispevek malenkostno zniža in sicer za 300 000 dinarjev. To po sklepu upravnega odbora LZS, da se področnim lovskim zvezam, ki v triletnem povprečju z lastno obvezno rezervo niso mogli kriti 50 % škode po divjih prašičih in medvedih, prispevek v sklad LZS zniža za razliko med

lastno obvezno rezervo in 50 % izplačane škode po triletnem povprečju. Pri znižanju prispevka v sklad LZS so prišle v poštev le LZ Ljubljana, Celje in Gorica. Navidezno se prispevki LZ v sklad LZS skoraj niso znižali, medtem ko so se relativno z dohodki iz lovišč precej. Dohodek v sklad LZS doteka namreč od prispevkov lovskih družin, ki ga plačujejo za upravljanje oz. uporabo lovišč. Po statističnih podatkih je vrednost plena iz družinskih lovišč znašala:

Lov. leto	Celotna vrednost plena v		Vrednost plena na 1 ha v		Vrednost plena na 1 člana v	
	din	%	din	%	din	%
1958/59	89 571 000	100	53,3	100	8 440	100
1959/60	119 241 000	133	69,2	129	11 530	136
1960/61	123 392 000	137	71,2	133	11 100	131

Podatki za lovsko leto 1961/62 sicer še niso v celoti zbrani, vendar lahko sklepamo, da bo porast vrednosti plena nasproti lovskemu letu 1960/61 viden. Povprečne obračunske cene za vrednost plena so se nasproti letu 1960/61 dvignile za 30 %, medtem ko je bila tržna vrednost dejansko še za 15—20 % višja. Dohodki iz lovišč bi se po našem načelu morali vračati v lovišča v obliki prispevka za upravljanje, čuvajsko službo, vzdrževanje lovišč in škodo po divjadi. Številke pa povedo, da je bilo na primer v lovskem letu 1960/61 vrnjenih v lovišče le 55 % dohodkov iz lovišč. Presežek med celotno vrednostjo plena na eni strani in izdatki za upravljanje lovišč, čuvajske službe, vzdrževanja lovišč ter plačilo škode po zaščiteni divjadi na drugi strani, znaša v letu 1960/61 — upoštevajoč povprečne obračunske cene — 53 milijonov.

Večanje dohodkov iz lovišč iz leta v telo in upadanje prispevkov v sklad LZS že dejansko pomeni decentralizacijo sredstev. Če je bil ob sprejetju proračuna za sklad LZS sprejet sklep, da se ukinejo regresii pri naseljevanju divjadi in nabavi fazanjih jajc ter je občni zbor LZS sprejel sklep o decentralizaciji regresiranja škode po divjih prašičih in medvedih na področne zveze, je pa po drugi strani občni zbor LZS dal Lovski zvezi Slovenije posebno nalogo, da zgradi republiško strelišče za glinaste golobe in usposobi gojitvena lovišča LZS za namene lovske organizacije. Če ne bi bilo teh dveh izrednih nalog, bi se prispevki področnih zvez v sklad LZS kljub vsemu lahko znižali skupno za 6 milijonov, to je nad eno tretjino ali za več kot so znašali vsi stroški za škodo po divjih prašičih in medvedih v triletnem povprečju v Sloveniji.

Izdatki proračuna za sklad LZS so po 41. čl. Zakona o lovu namenjeni za gojitvene potrebe,

za pospeševanje lovstva in povračilo škode po divjih prašičih in medvedih.

Kot že navedeno, se regresii pri naseljevanju divjadi s tem proračunom ukinjajo. Osnovna naloga večletnega regresiranja je bila naselitev in razmnožitev fazanov v vseh loviščih, kjer so zanje pogoji. Ta naloga je bila uspešno opravljena. Danes je fazan povsod tam, kjer ima količjak pogojev za svoj obstoj. Naloga neposrednih upravljalcev lovišč sedaj je, da smotrno gospodarijo z divjadjo, ki je prišla v mnoga lovišča s pomočjo sklada LZS, torej s sredstvi iz lovišč vse Slovenije. Glede naseljevanja in razmnoževanja divjadi po loviščih je seveda potrebno storiti še marsikaj. Nerešeno vprašanje so zlasti zajci in kotorne. Zato je v ta namen kot izdatek proračuna sklada planiranih še nekaj sredstev. Nabava živih kotorn je draga stvar. Par živih kotorn stane v Makedoniji 10 000 dinarjev. In še kako težko jih je dobiti! Letošnja muhasta zima je nasula sneg tudi v Makedoniji, kjer je sicer redek primer. Zato se nam je posrečilo dobiti od tam le 79 kotorn, ki so bile spuščene v loviščih LZ Gorica in Postojna.

Za poživitev naših lovišč s to divjadjo pa bi zaenkrat potrebovali vsaj 100 parov kotorn. Uvoz zajcev s Češkega za osvežitev naših zajedljivih lovišč, kaže, da bo zaradi splošne gospodarske situacije zaenkrat ostal neizvedljiv.

Kot že rečeno, se registriranje škode po divjih prašičih in medvedih decentralizira na področne lovske zveze, ki naj uravnavajo povračilo škode z lovskimi družinami. Pri lovski zvezi Slovenije ostane samo še izravnalni sklad za povračilo škode v višini 15 % v triletnem povprečju izplačane škode po divjih prašičih in medvedih na celotnem področju Slovenije. Kdo bo upravičen do teh sredstev, bo upravni odbor LZS določil s posebnimi pogoji. Sklep o decentralizaciji

regresiranja škode ni prišel iznenada, ampak je plod daljše razprave. Korenine ima v gospodarski analizi o škodi po divjih prašičih in medvedih, ki jo je pripravil član upravnega odbora LZS R. Simoneti in jo je 25. 2. 1961 sprejel tedaj še obstoječi 70-članski glavni odbor LZS. V tej analizi je bilo med drugim tudi ugotovljeno, da bi področje zveze s svojo obvezno rezervno za škodo po prašičih in medvedih ter lovske družine s 100 % izkupičkom za uplenjene divje prašiče lahko same krile vso škodo. Analiza namreč nazorno ugotavlja, da je bilo v triletnem povprečju 1957-58 do 1959-60 izplačanih za škodo po prašičih in medvedih v vsej Sloveniji 5 400 291 dinarjev, medtem ko je vrednost uplenjenih prašičev in obvezna rezerva za plačilo škode na vseh področjih zvez znašala skupno 5 684 518 dinarjev. Pripominjam, da pri tem znesku ni upoštevana polovična tržna vrednost za uplenjene medvede, ki se po 42. členu Zakona o lovu mora odvajati v sklad področne zveze in se mora torej skladno z 41. členom Zakona o lovu, delno porabiti tudi za kritje škode po prašičih in medvedih. Prej navedena razlika pa velja le v merilu Slovenije in ne tudi za posamezno področno zvezo. Zato je bil sprejet že navedeni sklep, da se namreč znižajo prispevki v sklad LZS lovskim zvezam Celje, Gorica in Ljubljana skupno za 300 000 dinarjev. Podobno kot pri področnih zvezah utegnejo biti v tem pogledu razlike tudi pri posameznih družinah določene področne zveze. Pri tem mislim na pobudo nekaterih diskutantov na zadnjem občnem zboru LZS, da naj bi se lovske zveze izognile zbiranju 50 % izkupička za uplenjene prašiče in medvede v svoj sklad in naj bi ga v celoti pustile družinam za povračilo škode po divjih prašičih in medvedih. Vzemimo, da naj bi se s tako pridobljenimi sredstvi krila 50 % škoda, ostalih 50 % pa bi se plačali iz obvezne rezerve področne zveze. Iz izkušenj pa vemo, da imajo prašiči kot tudi medvedi obsežen življenjski prostor, ki z mejami lovišča često nima nič skupnega. Pogosto se dogaja, da se prašiči čez dan zadržujejo v drugem lovišču kot pa ponoči delajo škodo. Zato je lov nanje v loviščih, kjer je povzročena škoda, često neuspešen. Ne bi bilo napak, če bi bili pri plačevanju škode angažirani lovski bazeni, ki bi kot posvetovalni organ več lovskih družin pomagal urejati tudi vprašanje plačevanja škode po divjih prašičih in medvedih. Sicer pa je ta zadeva prepuščena občnim zborom področnih zvez.

V poseben sklad za pokončevanje volkov v Sloveniji, iz katerega se dajejo nagrade za uplenjene volkove, Lovska zveza Slovenije prispeva v tekočem lovskem letu iz proračuna svojega sklada 300 000 dinarjev, Lovska zadruga za Slovenijo 100 000 dinarjev in Zavodi za gojitev divjadi 100 000 dinarjev. Navedeni prispevajo sredstva v ta sklad vsako leto. V tekočem letu se je

ta prispevek nasproti prejšnjemu letu znižal za polovico. Znižal se je zato, ker je sklad za pokončevanje volkov razmeroma visok in bi tak lahko prenesel neprimerno večjo volčjo nadlego. Znano je, da je volk naša najkrvoločnejša zver, ki povzroča občutno škodo na plemeniti divjadi kot tudi na drobnici. Lov na volkove je izredno težak. V zadnjih letih je bil tudi nekoliko manj uspešen. Zato je upravni odbor s tekočim lovskim letom zvišal tudi nagrade. Odslej bo lovec prejel za prvega uplenjenega starega volka 50 000 dinarjev nagrade, za vaskega nadaljnega pa 50 % več kot za prejšnjega; za prvega uplenjenega volka mladiča — poleženega v letu uplenitve in uplenjenega do 30. septembra istega leta 35 000 dinarjev, za vsakega nadaljnega pa 50 % več kot za prejšnjega; za vsakega mladiča v leglu ostane nagrada v dosedanji višini po 20 000 din. Upravičenec do nagrade pa mora Lovski zvezi Slovenije poslati kot dokazilo o uplenitvi volčjo kožo in po možnosti tudi lobanjo, uplenjene mladiče v leglu pa kar cele. To je potrebno zato, da do nagrade ne bi prišli neupravičeni.

Za znanstveno raziskovalno delo v lovstvu je namenjenih 1 300 000 din. Odsek za lovstvo pri Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v tekočem lovskem letu nadaljuje dve tematski nalogi. »Študija bonitete lovišč v LRS« zajema raziskovanje biologije in ekologije posameznih vrst divjadi v 15 karakterističnih loviščih. To delo sicer poteka neodvisno od bonitiranja po lovskih družinah, vendar bo igralo pomembno vogo pri postavljanju enotnih kriterijev o bonitiranju za področje vse Slovenije. Pri tem bo Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo oz. njegov odsek za lovstvo moral tesno sodelovati z lovsкими organizacijami. To delo se bo po sklepu občnega zbora LZS nadaljevalo še v prihodnjih treh letih. Navedeni Inštitut bo v tem letu še nadalje nudil svojo strokovno pomoč pri vzreji fazanov. Morda bo naročeno še tretje delo »Biološka zaščita pred škodami po veliki divjadi«, o čemer je pooblaščen, da sklepa izvršni odbor LZS. Seveda bo v tem primeru nekje v proračunu treba najti še dodatna sredstva. Patološke in parazitološke preiskave bolne in poginule divjadi iz lovišč Slovenije je doslej brezplačno opravljal Veterinarski oddelek fakultete za agronomijo in gozdarstvo oz. Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Ker v bodoče tega dela brezplačno več ne bo mogel opravljati, so v tej postavki predvidena tudi sredstva v ta namen.

Poleg sredstev za zgraditev republiškega strelišča za glinaste golobe in za gojitvena lovišča Zveze, kar sem že omenil, so kot izdatki sklada planirana še sredstva za fazanerijo Lovsek zveze Slovenije v Vurbergu, za pospeševanje lovske kinologije, za knjižnico LZS, za lovski muzej v Bistri in izdajo lovskih knjig in brošur.

Iz obrazložitve proračuna organizacije LZS je razvidno, da s samo članarino ne bi bilo možno kriti niti izdatkov za tisk. Zato je v proračunu sklada določena tudi posebna subvencija za naše glasilo »Lovec«, kar se ujema z zakonskim predpisom, da so sredstva lovskih skladov namenjena za pospeševanje lovstva.

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije je po pooblastilu občnega zbora sprejel proračun za tekoče lovsko leto dne 3. marca 1962. v prepričanju, da je v skladu z obstoječimi nalogami naše lovske organizacije ter da bo doprinesel svoj delež k nadaljnjemu razvoju lovstva.

Bonitiranje lovišč na področju Lovske zveze Videm-Krško

Ing. Vlado JENKO

I. Uvod

Naša lovišča smo po osvoboditvi leta 1945 lovci prevzeli v gospodarjenje kot neposredni upravljavci. Lovskim organizacijam so bile s tem naložene odgovorne naloge. V prvi vrsti je bilo treba spremeniti dotedanjo miselnost v lovstvu in lovstvo vključiti v napredno socialistično ureditev naše države. Druga nič manj važna naloga je obstojala v izboljšanju stanja naših lovišč, ki so bila ponekod domala prazna. Lov je pri nas po drugi svetovni vojni prenehal biti zabava privilegirancev kapitala in je postal dostopen vsem članom naše socialistične družbe. Lov je postal panoga, oziroma del našega celotnega narodnega gospodarstva, divjad pa last splošnega ljudskega premoženja, s katerim gospodarijo in o katerem odločajo neposredni upravljavci — lovci.

Revolucionarne ideje v povojnem lovstvu so lovske organizacije in lovci že v dokajšnji meri uresničili. Nenehno utrjevanje in spopolnjevanje teh idej, budno spremljanje našega družbenega razvoja, ki mora najti odraz v našem lovstvu, pa so nenehne naloge nas lovecev.

II. Pomen bonitiranja lovišč

Močna materialna osnova je poleg ostalega pogoj vsakega napredka in temelj nadaljnjega gospodarjenja. Poznavanje lastnih sil in proizvodnih možnosti je nadaljnji osnovni pogoj za vsak napredek.

Republiška lovska zveza Slovenije si je pred leti postavila težko in pionirsko nalogo. Za vsa naša lovišča je treba izdelati lovski kataster in s pomočjo tega izvesti bonitiranje lovišč. Lovski kataster naj bi obsegal vse podatke zemljiškega katastra po kulturah in površinah, opis vegetacije, geografske, reliefne, pedološke, klimatske podatke, splošen opis razmer v lovišču in drugo. Podatki lovskega katastra naj bi služili kot osnova za bonitiranje lovišč. Bonitiranje naj pokaže naravni proizvodnji potencial naših lovišč glede na dane življenjske pogoje za našo plemenito divjad.

S tem odgovornim delom bi za večino naših lovišč prvič v zgodovini slovenskega lovstva obdelali na tako široki in strokovni osnovi proizvodne sposobnosti teh lovišč.

Ko bo vse to opravljeno, pa četudi dobljeni podatki ne bodo vedno najboljše realnosti, bomo lahko s precejšnjo gotovostjo ugotavljali — kar sedaj še vedno bolj ali manj empirično ocenjujemo — stanje v naših loviščih in kaj je treba v prihodnosti storiti, da se stanje kar najbolj dvigne.

III. Splošno o izvedbi bonitiranja lovišč

Tu bi rad podal k bonitiranju lovišč nekaj praktičnih nasvetov, predlogov in pripomb, ki sem jih pridobil in s pridom uporabljal pri boni-

tiranju lovišč na področju Lovske zveze Videm Krško.

Prvo bi rad navedel nekaj pglavitnih pogojev, ki bodo zajamčili uspeh in pravilnost bonitiranja in sicer:

1. Bonitiranje morajo vršiti taisti strokovnjaki za vse lovske družine ene lovske zveze. S tem bo zajamčena enotnost zbranih podatkov in končna obdelava teh bo vsekakor bolj nepristranska, kot če prepustimo bonitiranje vsaki lovski družini oziroma posameznim njenim članom. Zato mora bonitiranje lovišč izvršiti centralna komisija strokovnjakov pri lovski zvezi.

2. Člani komisije za bonitiranje morajo brezpogojno iz lastne prakse dobro poznati teren in lovske razmere vsake lovske družine. Razumljivo je, da morajo biti vsi člani komisije lovski strokovnjaki — teoretiki in praktiki, zaradi določene tehnične narave dela pa morajo imeti tudi kvalifikacije iz nekaterih drugih strok.

3. Pri bonitiranju lovišč je nujno sodelovanje komisije s posameznimi lovskimi družinami, upravnimi odbori in sploh s člani — dobrimi poznavalci njihovih lovišč.

Za samo delo pri bonitiranju lovišč pa nam služita dva osnovna napotka:

1. Podatki »Lovskega katastra«.
2. Smernice iz »Navodil za bonitiranje lovišč« (izdala Republiška lovska zveza Slovenije 1. 1961).

Le če bodo izpolnjeni vsi navedeni pogoji in smotrno uporabljeni podatki lovskega katastra in lovskih družin ter upoštevana konkretnim razmeram prilagojena navodila LZS za bonitiranje lovišč, bo bonitiranje uspešno.

Bonitiranje lovišč vršimo pri nas to pot prvič, merila za bonitiranje za naše razmere iz objektivnih razlogov še niso stoođotno v praksi potrjena. Zato bodo opravičljive morebitne manjše pomanjkljivosti, ki jih bo morda praksa odkrila v prihodnjih letih. Vsekakor pa bo izvršeno delo in dobljeni rezultati velik korak naprej v našem lovskem gospodarstvu in kažipot lovskim organizacijam za smotrno in napredno gospodarjenje z lovišči.

Iz podatkov bonitiranja lovišč je namreč treba izdelati razne analize stanja naših lovišč in konkretna navodila za nadaljnje gospodarjenje. Ostali bi le na pol pota, če tega ne izvršimo.

Analitično je treba prikazati odnose med dejanskim stanjem v loviščih in stanjem, ki je ugotovljeno na osnovi bonitiranja lovišč. Primerjalno je torej treba prikazati:

1. spomladanski stalež divjadi
2. odstrel divjadi
3. vrednost odstrela skupaj in po 1 ha lovišča
4. odstotek dosedanjenja izkoriščanja lovišča (proizvodnega potenciala).

Ve gornje je prikazati kot omenjeno v odnosu: dejansko stanje — stanje po bonitiranju,

oziroma če je dosežen optimalni gospodarsko znosljivi spomladanski stalež divjadi.

Te primerjave nam pokažejo zanimive in neredko porazne slike stanja v posameznih lovskih družinah.

Glede smernic za bodoče gospodarjenje z lovišči je odločujoče konkretno stanje v posamezni lovski družini. Lovske družine morajo izvedbo raznih ukrepov prilagoditi svojim razmeram in potrebam primerno. Tu naj omenim le nekaj poglobitnih in splošnih napotkov, ki bi najučinkoviteje doprinesli k dvigu staleža divjadi v loviščih, kjer je ta daleč izpod normalne in to:

1. zatiranje divjega lovstva
2. omejitev odstrela
3. članska disciplina
4. osnavljanje in vzdrževanje remiz
5. zaščita legel divjadi
6. osvežitev krvi in vnašanje divjadi.

Vsekakor morajo področne lovske zveze odigrati odločilno vlogo — poleg ostalega — predvsem pri odobravanju odstrela divjadi tistim lovskim družinam, katreri dejanski stalež divjadi je občutno pod normalnim.

IV. Bonitiranje lovišč na področju lovske zveze Videm Krško

Upravni odbor Področne lovske zveze Videm Krško je na svoji seji dne 24. avgusta 1961 imenoval posebno strokovno komisijo za bonitiranje lovišč. Komisija je takoj po imenovanju pričela z delom, k delu pa je pritegnila še druge strokovnjake (izkušene lovce, geometre, gozdarje itd.) kot sodelavce.

Osnovni podatki za bonitiranje so vzeti iz lovskega katastra, ki je bil sestavljen za LZ Videm Krško že v letu 1959. Nekateri konkretni podatki so vzeti iz evidenčnih in statističnih poročil lovskih družin. Drugi podatki, ki niso bili podrobneje obdelani v navedenih virih so zbrani od upravnih odborov vseh lovskih družin LZ Videm Krško.

Dokončna obdelava vseh zbranih podatkov je izvršena po »Navodilih za bonitiranje lovišč«.

Celoten elaborat sestoji iz treh delov:

I. del: Tekstni del s karto celotnega področja LZ v merilu 1 : 50 000

V tekstnem delu je obdelano področje LZ kot celota. Prikazani so splošni podatki področja, bonitetni razredi, stalež, odstrel, dohodek iz lovišč in gojitveni ukrepi.

II. del: Pregledni-rekapitulativni prikazi

Ta del vsebuje rekapitulativne prikaze oz. tabele po lovskih družinah in skupaj za LZ:

- tabela 1: Rekapitulacija-stalež, odstrel in vrednost odstrela (dejansko stanje in stanje po bonitiranju).
- tabela 2: Finančni uspeh gospodarjenja po LD in skupaj LZ.
- tabela 3: Pregledni prikaz točkovanja lovišč za srnjad po LD in skupaj LZ.
- tabela 4: Pregledni prikaz točkovanja rajonov za srnjad.
- tabela 5: Rekapitulacija — določanje pomladanskega in jesenskega staleža zajca skupaj za LZ.
- tabela 6: Sumarni pregled bonitetnih razredov za zajca.
- tabela 7: Rekapitulacija — določanje pomladanskega in jesenskega staleža fazana.
- tabela 8: Sumarni pregled bonitetnih razredov za fazana.

tabela 9: Rekapitulacija — določanje pomladanskega in jesenskega staleža jerebice.

tabela 10: Sumarni pregled bonitetnih razredov za jerebico.

III. del: Lovski kataster in bonitiranje lovišč za posamezne lovske družine

Elaborat za vsako lovsko družino obsega:

A) Lovski kataster s karto merila 1 : 50 000 in opis lovske meje.

B) Bonitiranje.

1. Srnjad:

a) Obrazec »Gospodarsko znosljivi pomladanski stalež — točkovanje«, ki obsega površine in točke za vsak različno pogojen predel lovišča ter izračun pomladanskega staleža.

b) Karta lovišča v merilu 1 : 50 000 z vrisanimi različno pogojenimi predeli za gojitev srnjadi.

2. Zajec:

a) Obrazca »Bonitiranje lovišča« in »Določanje pomladanskega in jesenskega staleža«.

b) Karta lovišča v merilu 1 : 50 000 z vrisanimi različno pogojenimi predeli za gojitev zajca.

3. Fazan

Isto kot za zajca.

4. Jerebica

Isto kot za zajca.

C) Sumarni pregled

Ta pregled vsebuje sledeče podatke za vsako vrsto divjadi:

1. Po dejanskem stanju v lovišču:

a) pomladanski stalež — kosov

b) odstrel — kosov vrednost po enotnih cenah v din

c) dohodek iz lovišča po 1 ha skupne površine v din

2. Po stanju, če je dosežen optimalni gospodarsko znosljivi stalež:

a) pomladanski stalež — kosov

b) prirastek — kosov

c) odstrel — kosov vrednost po enotnih cenah v din

d) dohodek iz lovišča po 1 ha skupne površine v din

3. Odstotek izkoriščenja lovišča:

To je procentualni odnos vrednosti dejanskega odstrela in odstrela, če je dosežen optimalni gospodarsko znosljivi stalež.

Celotni elaborat z vsemi deli je izdelan v dveh izvodih in je vsak vezan kot celota v knjigah. Tretji del elaborata »Lovski kataster in bonitiranje lovišč za posamezne lovske družine — tabele in karte« je izdelan v treh izvodih, od katerih je original dan na uporabo posameznim lovskim družinam.

V naslednjih poglavjih naj v izvlečku podam glavne rezultate bonitiranja lovišč na področju Lovske zveze Videm Krško.

1. Splošni podatki

Področje lovske zveze Videm Krško s sedežem v Krškem leži v celoti v okraju Novo mesto in zavzema ravninski del Spodnjega Posavja, gričevje na obeh straneh reke Save od severnih pobočij vzhodnih delov Gorjancev do južnih pobočij Pohorja. Na zahodu omejuje področje LZ okrajna meja okrajev Novo mesto — Ljubljana, na severu okrajna meja okrajev Novo mesto — Celje, na vzhodu in jugu pa meji z LR Hrvatsko, medtem ko na jugozahodu meji z LZ Novo mesto. Celotna

površina LZ Videm Krško znaša 87 145 hektarov, na kateri je 23 lovskih družin. V povprečju odpade na eno lovsko družino 3 398 hektarov skupne površine. Lovna površina LZ znaša 71 091 hektarov oziroma 91 % skupne površine.

Najvišja absolutna nadmorska višina na področju LZ je 1023 m (Vel. Javornik na Bohorju), najnižja pa 137 m (ob izlivu Gregane v Savo). Vsi ostali podatki, kot n. pr. površine različnih zemljiških kultur, vegetacijske, klimatske, pedološke in geološke razmere so detajlno opisane v lovskem katastru posameznih lovskih družin.

2. Bonitetni razredi

Vsako lovišče LZ je razdeljeno na bonitetne razrede od I. do V. in sicer za zajca, fazana in jerebico. Za srnjad niso direktno določeni bonitetni razredi, temveč je iz števila točk, po sistemu točkovanja po navodilih, direktno izračunan gospodarsko znosljivi optimalni stalež.

Površina vseh rajonov za srnjad znaša 31 671 hektarov ali 44,5 % od lovne površine celotne LZ.

Za gojitev zajca je primernih 43 610 hektarov ali 61,5 % lovne površine. Rajoni za zajca padejo na osnovi bonitiranja le v II. bonitetni razred (14 379 ha ali 33 %) in v III. bonitetni razred (29 231 ha ali 67 %), zajčjih rajonov I., IV. in V. bonitetnega razreda ni.

Skupna površina rajonov za fazana znaša 30 900 hektarov ali 43,5 % lovne površine. Površine po posameznih bonitetnih razredih so sledeče:

I. bonitetni razred	620 ha ali 2,0 %
II. bonitetni razred	15.250 ha ali 49,5 %
III. bonitetni razred	15.030 ha ali 48,5 %
Skupaj	30.900 ha ali 100 %

IV. in V. bonitetnega razreda za fazana ni.

Površina vseh jerebičnih rajonov znaša 18 430 hektarov ali 26 % lovne površine celotnega področja LZ. I., IV. in V. bonitetnega razreda za jerebice na tem področju ni. Po bonitiranju obstojita le dva bonitetna razreda s sledečimi površinami:

II. bonitetni razred	5.842 ha ali 31,5 %
III. bonitetni razred	12.588 ha ali 68,5 %
Skupaj	18.430 ha ali 100 %

3. Stalež in odstrel

Optimalni gospodarsko znosljivi (pomladanski) stalež divjadi je izračunan na osnovi točkovanja posameznih, različno pogojenih predelov lovišč, upoštevajoč podatke v »Navodilih za bonitiranje lovišč«. Letni odstrel pa je enak pri optimalnem gospodarskem staležu prirastku divjadi, ki je zmanjšan za neizbežne izgube v teku leta.

a) Srnjad

Po podatkih lovskih družin znaša leta 1961 pomladanski stalež vse srnjadi 2029 kosov, po točkovanju srnjačjih rajonov pa bi stalež moral znašati 2060 kosov. Poročila lovskih družin o staležu srnjadi izkazujejo morda le malenkostno previsok stalež. Na 100 hektarov gozdne površine pride po podatkih LD 6,4 kosov, po točkovanju pa 6,5 kosov. Stanje je torej na prvi pogled popolnoma v redu. Če pa pogledamo stanje po posameznih lovskih družinah je pa slika precej kritična. Ravninska lovišča imajo občutno prevelik stalež srnjadi. Hrane je tod obilo, gozdov malo, srnjad se tod vse leto zadržuje po njivah (pozimi na golih njivskih površinah, preko leta do jeseni pa po kmetijskih kulturah — predvsem po koruziščih, kjer najde delno zaklonišče). Temu primerno je velika tudi škoda na kmetijskih kulturah. Srnjad je tu postala manj plašljiva, kvali-

tetno slaba in celo degenerira. V teh predelih se srnjad skorajda ne giblje in do osvežitve krvi skoraj ne pride. Srnjad, kot divjad gozdov je tu postala sicer številčno zelo močna »poljska« divjad, ki pa tu le živetari.

Na drugi strani pa obstoje obširna hribska lovišča, gozdnati predeli z idealnimi pogoji za številčno močen in kvalitetno odličen stalež srnjadi, so pa dejansko le redko ali pa sploh ne naseljeni s srnjado. Divjelovstvo, delno in ponekod še neurejene razmere po lovskih družinah, predvsem pa divjelovstvo (v Gorjancih in na Bohorju) so tod srnjad katastrofalno zdesetkali.

Dejanski odstrel srnjadi v letu 1961 je znašal 199 kosov, kar znaša le okrog 10 % od dejanskega pomladanskega staleža, medtem ko bonitiranje pri skoraj istem številčnem staležu izkazuje odstrel 360 kosov ali okrog 17,53 % od pomladanskega gospodarsko znosljivega staleža (po bonitiranju).

Odstrel srnjadi se vrši v glavnem le v loviščih z nadštevilnim in nenormalnim staležem srnjadi, a v loviščih, kjer bi naj bil odstrel številčno največji in kvaliteta uplenjene srnjadi najboljše, je odstrel minimalen ali ga pa celo ni.

V loviščih, kjer je stalež srnjadi nad normalnim (to so v glavnem ravninska lovišča z majhno gozdovitostjo), bo treba še vnaprej vršiti povečani odstrel srnjadi, a v ostalih loviščih, kjer je stalež premajhen, a pogoji za srnjad so zelo dobri, bo pa treba odstrel za nekaj let popolnoma ukiniti (gojitvenega odstrela tu skorajda ni).

b) Zajec

Leta 1961 je znašal pomladanski stalež zajcev (po podatkih LD) 5.148 kosov, bonitiranje pa izkazuje stalež 6688 kosov. Površina vseh zajčjih lovišč znaša 43 610 hektarov tako, da se dejansko nahaja v povprečju na 100 hektarov zajčjega lovišča ok. 12 kosov zajcev, po bonitiranju pa naj bi jih bilo okrog 15,5.

Dejanski stalež zajcev, kot ga izkazuje LD vsekakor ni višji.

Dejanski odstrel je znašal 1960 3312 zajcev, oziroma 64,5 % od pomladanskega staleža, po bonitiranju oz. pri gospodarsko optimalnem staležu pa naj bi znašal 5558 zajcev ali okrog 33 % tega staleža ali 80 % letnega prirastka.

Stalež zajcev je v splošnem na področju LZ za okoli 23 % premajhen.

Iz navedenega sledi, da bo treba letni odstrel zajcev vsaj za nekaj naslednjih let omejiti vsem tistim lovskim družinam, ki imajo stalež pod normalnim. Odstotek in dobo omejitve odstrela je treba določiti individualno za vsako tako lovsko družino posebej, upoštevajoč rezultate, ki jih je dalo bonitiranje lovišč.

c) Fazan

Površina fazanjih lovišč na področju LZ znaša 30 900 hektarov. Pomladanski stalež 1960 je znašal po podatkih lovskih družin 6022 kosov (ali 19,5 kosov na 100 ha), po bonitiranju pa naj bi bil optimalni gospodarsko znosljivi stalež 4557 kosov (ali okrog 15 kosov na 100 ha). Poročila LD o staležu fazanov so precej pretirana, nerealna, saj bi po teh bil dejanski stalež fazanov za okrog 32 % nad normalnim.

Praksa naslednjih let bo verjetno ravno pri fazanu zahtevala spremembo kriterijev za določanje fazanjih rajonov ter meril za točkovanje fazanjih lovišč po sedanjih navodilih.

Danes najdemo fazana številčno precej močno zastopanega v predelih, ki po kriterijih v »Navodilih za bonitiranje« sploh ne pridejo v poštev za to perjad. Splošno je znano, da se fazan zelo hitro širi oz. izseljuje iz svojih optimalnih in pre-

nasičenih revirjev v druge manj ali pa sploh neprimerne rajone. Kjub temu pa tako velikega staleža kot ga izkazujejo LD gotovo ni. To ugotovitev potrjuje tudi dejanski odstrel fazanov petelinov, ki je znašal 1960 (približno enako tudi zadnjih nekaj let) le 1602 kosov ali okoli 26,5% od pomladanskega staleža petelinov in kur. Priznati moramo, da je izvajanje lova na fazana v hribovitih, precej gozdnatih predelih z globokimi jarki in dolinami, kjer se je zadnja leta močno naselil, zelo težko. Toda dejanski odstrel bi bil gotovo višji, če bi podatki lovskih družin o tako velikem staležu držali. Odstrel, če je vzpostavljen optimalni gospodarski stalež, bi znašal 3980 kosov ali okrog 87% skupnega pomladanskega staleža. Odstrel nasproti prirastku pa znaša v povprečju za LZ 65%.

Negativne razlike med dejanskim odstrelom in odstrelom po podatkih bonitiranja so torej precejšnje.

Če vzamemo, da je stalež fazanov po podatkih lovskih družin prevelik, vendar se po oceni vrtili okrog izračunanega optimalnega staleža, naj bi letni odstrel petelinov znašal za celotno LZ okoli 3980 kosov.

d) Poljska jerebica

Površina rajonov za gojitev poljske jerebice znaša 18430 hektarov. Na tej površini izkazujejo lovske družine spomladi 1961 stalež 3489 kosov jerebic (ali povprečno 19 na 100 hektarov), bonitiranje pa izkazuje, da mora biti na tej površini 4395 jerebic v spomladanskem staležu (ali povprečno okoli 24 na 100 hektarov).

Stalež, ki ga izkazujejo lovske družine, bo gotovo prejši prevelik kot premajhen. Kot pri fazanu tudi pri jerebici potrjuje to dejstvo majhen dejanski odstrel (leta 1960 1694 kosov), ki bi pri tako velikem staležu, kot ga izkazujejo lovske družine, moral biti vsaj dvakrat tolikšen.

Odstrel pri optimalnem gospodarskem staležu bi moral znašati letno 5525 kosov (to je okoli 126% spomladanskega staleža ali 60% od letnega prirastka).

Tu so negativne razlike med dejanskim odstrelom in odstrelom pri normalnem staležu še občutnejše kot pri fazanu.

Staleža jerebic bi z zniževanjem sedanjega odstrela nikakor ne zvišali. Druga so pota, ki vodijo učinkoviteje k zvišanju staleža. Saj je že sedanji odstrel, glede na obstoječi stalež premajhen.

Odstrel jerebic bi naj v prihodnjih letih bil v povprečju LZ za okoli 50% višji od sedanjega, seveda upoštevajoč konkretne razmere v posameznih lovskih družinah.

e) Ostala divjad

V elaboratu o bonitiranju lovišč so zajeti le rajoni za srnjad, zajca, fazana in jerebico. Lovišča LZ Videm Krško pa naseljuje še številna druga plemenita in druga divjad.

Stalež in odstrel nekatere teh vrst divjadi je bil za področje celotne LZ sledeč:

	Odstrel 1960 — kosov	Spomlad. stalež 1961 — kosov
jelenjad	1	13
gozdni jereb	38	520
divji prašiči	40	

Spomladanski stalež divjih prašičev zaradi pomanjkanja podatkov ni naveden.

Jelenjad je sicer stalna divjad v dveh oz. treh loviščih, vendar tu ne najde svojih optimalnih pogojev ter se ji zaradi tega ne posveča neka posebna skrb glede gojitve. Jelenjad drugod nima življenjskih pogojev.

Gozdni jereb z gospodarskega stališča ni bistveno pomemben, poživlja pa skoraj vsa lovišča naših lovskih družin.

Upljenjeni divji prašiči ponekod odtehtajo po izkupičku vso ostalo divjačino in so gospodarsko (tudi zaradi škode, ki jo povzročajo) zelo važni. Nahajajo se (stalno ali prehodno) skoraj v vseh loviščih na področju LZ.

Sem in tja se za kratek čas pojavi v Gorjan- cih kak medved, drugod zopet kak gams. Oba sta pa le redka in kratkotrajna gosta.

Divjega petelina v loviščih LZ ni, morda iz- jemoma, kot redkost v bohorskih gozdovih.

Divje race so stalne vse leto na vodah krško- brežiške doline. V zimskem času se jim pridru- žijo številne jate iz severnejših krajev. Tudi divje gosi v zimskem času niso tako redki gostje.

Ob jesenski in spomladanski selitvi ne manj- ka tudi kljunačev, od katerih posamezen ostane pri nas vso zimo oz. poletje.

Divji golobi že od februarja (včasih že od januarja) pa do pozne jeseni naseljujejo naša lo- višča (predvsem golobi grivarji).

Po ena ali dve divji mački v sezoni sta v zadnjih letih postali reden plen na jesenskih bra- kadah nekaterih lovskih družin.

Lisice, kune, jazbeci, vidre, pižmovke — vsega tega je ponekod preveč in v nadlego, po- nekod pa v zmernem številu, če lovci vestno bdijo nad svojim loviščem in plemenito divjadjo.

S tem je na kratko omenjena vsa važnejša divjad, ki naseljuje lovišča lovskih družin LZ Videm Krško.

4. Dohodek lovišč

Za analitično oceno lovišč posameznih družin je treba na kraju izračunati tudi denarno vrednost odstrela, to je dohodek iz lovišč. Za samo primer- javo stanja po posameznih lovskih družinah morda celo absolutna vrednost odstrela ni tako važna, temveč le relativni odnos denarnih vrednosti od- strela med posameznimi lovskimi družinami.

Za konkreten izračun vrednosti odstrela oz. dohodka od 1 ha skupne površine pa je treba od- strel obračunati po enotnih cenah. Za Videm Krš- ko so vzete sledeče enotne cene po 1 kos:

srnjad	7.000 din
zajec	700 din
fazan	500 din
jerebica	200 din

Vrednost dejanskega odstrela 1960, izračuna- na po teh enotnih cenah, je znašala za celotno LZ 4842 200 din ali 61,96 din po 1 hektaru skupne po- vršine. Dejanski izkupiček lovskih družin za uplenjeno divjad 1960 pa je bil nižji in je znašal 4414 939 din oz. 56,50 din po 1 hektaru skupne po- vršine.

Vrednost odstrela, če bi bil vzpostavljen op- timalni gospodarski stalež, pa bi morala znašati 9 505 600 din ali povprečno 121,64 din po 1 hektaru skupne površine oz. v razponu od 79,94 din do 172,86 din.

Iz gornjih številk je razvidno, da je danes naravna zmogljivost teh lovišč izkoriščena v po- vprečju le s 50,94% upoštevajoč enotne cene divjadi.

Če pa upoštevamo le izkupiček, ki so ga lovske družine dejansko prejele za uplenjeno div- jad je povprečni odstotek izkoriščenja še nižji in znaša le 46,45%. Po posameznih lovskih družinah se giblje ta odstotek v mejah od 15,18% do 140,85%.

Pri lovskih družinah, kjer odstotek izkori- ščenja prekoračuje 100 ni s tem rečeno, da so te lovske družine vršile preintenziven odstrel. To so v glavnem lovske družine z lovišči v ravninskih

predelih, kjer je stalež srnjadi daleč nad normalo in so višji dohodki iz teh lovišč nastali na osnovi odstrela in vnovčenja nadštevilne srnjadi.

Odstotek izkoriščenja je dokaj verna slika stanja po posameznih lovskih družinah.

Se popolnejšo sliko gospodarjenja v lovskih družinah dobimo, če prikažemo tudi koliko se sredstev v lovišča vrača in to: za čuvajsko službo, vzdrževanje lovišč in kot prispevek za upravljanje. Pri vzdrževanju lovišča bi morali zajeti le one stroške, ki so dejansko potrebni za vzdrževanje lovskih objektov in gojitev divjadi, brez stroškov gradnje, dostikrat nepotrebnih lovskih koč, administrativnega poslovanja lovske družine in podobno.

V. Nekaj pripomb k »Navodilom za bonitiranje lovišč«

Izdana publikacija »Navodila za bonitiranje lovišč« (avtorja Ljuban Zadnik in ing. Mirko Šušteršič) je dragocena pridobitev in od vseh doslej izdanih tovrstnih del v naši državi, najbolj primerna za uporabo v naših razmerah. Kljub temu, da oba avtorja poudarjata, da so ta navodila le začasna, saj jih bo resda treba morda kmalu kaj spremeniti, so še vedno zaenkrat pri nas edini kažipot, kako bi najboljšo realno bonitirali naša lovišča.

Tu le nekaj pripomb k »Navodilom«, ki pa nikakor ne zmanjšujejo strokovne vrednosti le-teh:

1. Po mojem mnenju in skušnjah (pa tudi po drugi tovrstni strokovni literaturi) bi bil gospodarsko znosljivi stalež srnjadi na 100 ha gozdne površine lahko večji n. pr. v razponu 3 do 12 ali do 14 kosov. Tudi prirastek srnjadi bo morda večji kot 70% od števila gozdnih srn. To velja pri spolnem razmerju 1:1, čeprav gotovo še dolgo vrsto let pri nas v glavnem ne bo došeženo to spolno razmerje in bi zato spolno razmerje 1:1,2 do 1,4 v korist srn šteli lahko že kar za normalno oz. naravno. V tem primeru je letni prirastek srnjadi vsekakor še večji.

2. Znano je, da se razna divjad (fazani v sicer primernih predelih iznad 450 m nadmorske višine, srnjad v ravninskih skoraj negozdnatih predelih)

nahaja v rajonih, ki po »Navodilih« za točkovanje nimajo pogojev za gojitev te divjadi, kljub temu, da je ta divjad tu postala že stalna.

3. Prirastek divjadi, ki je izračunan v navodilih (za zajca, fazana in jerebico) je najobčutnejša točka in verjetno najnesigurnejša postavka, ki pa nam pri izvedbi bonitiranja le da potrebna merila.

4. Če se v določenem lovišču pojavljajo redne vsakoletne katastrofalne poplave, tako lovišče gotovo nima pogojev za gojitev katerekoli divjadi. Če pa je lovišče katastrofalno poplavljeno n. pr. vsako drugo ali tretje leto, pa tako lovišče ne moremo izključiti iz gospodarjenja. Pogoji za gojitev divjadi v takem lovišču so vsekakor omejeni, ne-normalni, kar pa »Navodila« ne upoštevajo.

5. Po mojem mnenju je odstotek izgub na prirastku (glej navodila stran 16) prenizek. Kljub skrbnemu gospodarjenju in upravljanju z lovišči bo odstotek izgub na prirastku večji. Obstoje različni faktorji, ki povečujejo odstotek izgub. Na primer v loviščih, skozi katera poteka avtocesta Ljubljana—Zagreb, motorna vozila povozijo skoraj dnevno po kakega zajca. Uničevanje legel ob košnjah in strojnem obdelovanju zemlje je drugo veliko zlo, ki ga je pa težko v celoti preprečiti. Saj zaenkrat niti ne obstoji zakonski predpis v tej zadevi.

6. Bonitetno vrednost posameznih elementov za bonitiranje (navodila stran 5), bo verjetno praksa v naslednjih letih v nekaterih postavkah spremenila. Po mojem je dana prevelika bonitetna vrednost prehrani (predvsem za zajca), pa tudi elementu »letna temperatura«, z druge strani pa premajhna vrednost elementu »mir v lovišču«.

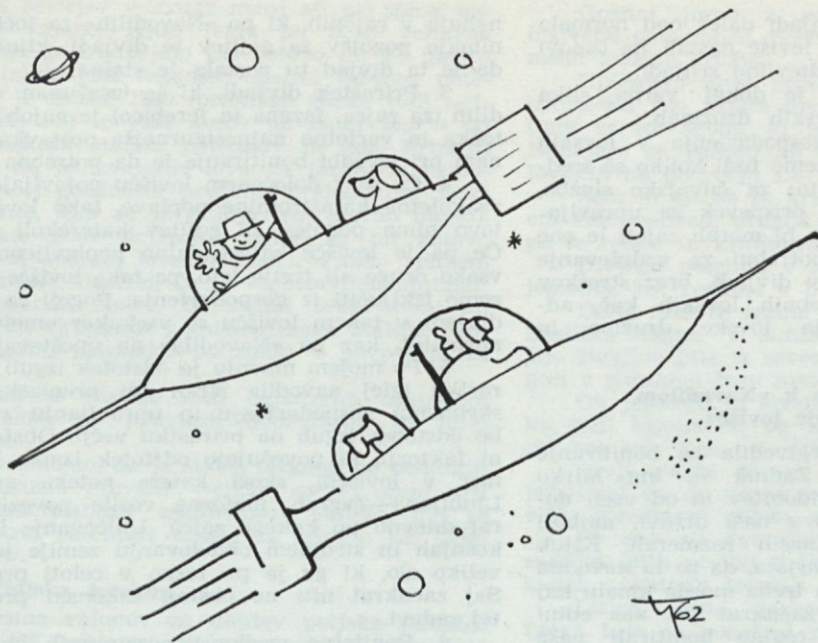
VI. Zaključek

Ko bodo bonitirana vsa naša lovišča je želeto le, da bi vsa dognanja in napatki lovskega katastra in bonitiranja našli pri vseh lovskih družinah pot k nenehnemu izboljševanju in dviganju lovišč. Morebitne trenutne in objektivne pomanjkljivosti bonitiranja, ki jih bo brez dvoma marsikje odkrila praksa naslednjih let, naj nas ne motijo, saj bomo z odkrivanjem le-teh, le temeljiteje spoznavali naša lovišča in jih usmerjali k napredku.

Menina, zadaž Savinjske planine

Foto C. Pogačar

Kam?
Na Mars.
Pa dober pogled!

ZALAZ

Ljuban Zadnik

Zalaz srnjaka je najlepši in tudi najtežji način lova, ko se kosata dve živi bitji skoraj ob enakih pogojih. O zalazu lahko povemo le nekaj besedi ali pa napišemo celo knjigo.

Marsikomu ta način lova ne leži, ker je potrebno dobro poznavanje terena, potrebno je znanje in potrpljenje, včasih tudi fizični napor. Navadno si vsak predstavlja, da je zalaz enostaven, toda neuspeh ga predrami, saj največkrat vidi le zadnjo plat srnjaka ali pa mu zaboka v slovo. S tem nastane dvojje: ali se mora zalaza naučiti ali pa vrže puško v koruzo, ter čaka srnjaka na visoki preži.

V tem članku podajam le nekaj osnovnih napotil za zalaz, kar pa mora vsak posameznik še izpopolniti v zeleni praksi.

Navadno začetnik zaprosi izkušenega lovca, da ga vodi na zalazu. Toda ko srnjak pade, je za tisto leto z zalazom končano in za njega zalaz ni več zanimiv, saj je smel upleniti le enega srnjaka. Pri zalazu se nauči tudi raznih lovskih običajev, ki so v zvezi z uplenitvijo, se nauči pravilno iztrebiti srnjaka idr. Marsikatera nevšečnost bi odpadla pri lovskem izpitu, če bi se začetnik prvo in drugo leto dobesedno prilepil izkušenemu lovcu in bi poslušal njegove nasvete. Toda danes se dogaja, da po prvem uplenjenem srnjaku »zna« že vse in je vsak dobronameren nasvet odveč in zapostavljanje neizkušenega. Mine te veselje do učenja, če si ne kupi niti po-

štenega noža, na glavi ima baretko, toda za druge marnje troši denar.

Zalaza se mora lovec priučiti in mora imeti za to tudi najnujnejšo opremo, posebno primerno obleko in obutev.

Obleka ne sme šumeti, kakor razna impregnirana platna in plastične mase. Najprimernejši je loden in tudi irhovina je dobra. V obraslem terenu z visoko travo je irhovina ob močni rosi neprimerna, ker izredno vpija vodo, a suši se zelo počasi, saj se ne sme sušiti na vročem. Tudi klobuk je sestavni del obleke, ker s krajci zasenči del obraza in ni le zato, da se lahko nekam zatakne zelena vejica. Kroj obleke ni bistven, toda obleka mora biti prostorna, lahka ter sorazmerno topla. Tudi hlače so po okusu; dokolenke, podkolenke ali dolge. Na obleki in klobuku naj ne bo cela zbirka bižuterijskih izdelkov, posebno ne takih, ki zrcalijo sončne žarke. Barva obleke, klobuka, srajce in dokolenk mora biti, kar se samo po sebi razume, primerno temna.

Kot spremljevalec tudi ni primeren svetel lovski pes npr. istrski gonič, angleški seter ipd. temveč barvar, brak jazbečar, lovski terijer ali temen ptičar.

Lahki visoki čevlji z mehkim, rebrastim gumijastim podplatom so najprimernejši. Če morebiti škripljejo, se pribijejo v sredo podplata dva, trije žebli, ki skoraj pridejo skozi podplat.

To navadno pomaga. Če pa še škripljejo so za zalaz neuporabni.

Zelo so uporabni gumijasti škornji, ker so za roso edino nepropustni. Toda prilegati se morajo nogi, oziroma jih moramo čez meča privezati z vrvice ali pa zavihati gornji rob golenice. Le tako ne bo slišati udarjanja golenice ob nogo.

Tudi sama hoja mora biti prilagojena sluhu srnjaka, zato mora biti prožna, lahka in neslišna. Na zalazu ne hodimo normalno, to je prvo stopimo močno na peto, prenesemo težo na ves podplat in odrinemo s prsti. Taka hoja je preglasna. Idealna hoja bi bila po prstih, kar pa je utrudljivo in tudi nestabilno. V praksi hodimo tako, da stopamo skoraj s celim podplatom hkrati in s kratkimi koraki. Nogo moramo pri vsakem koraku dvigniti, jo spustiti zviška in ne potegniti za seboj, ker tudi to povzroča šum, zlasti v travi in resju. Posebno moramo paziti, da ne stopimo na suhljad, na storž ali želod. Take hoje se mora priučiti vsak, kdor hoče uspešno zalezovati.

Kako občutljiv je sluh srnjadi, najbolje preizkusimo na visoki preži. Zlomimo suho vejico, ko je srnjak oddaljen cca 150 korakov, pa bo takoj postal pozoren in natančno vedel smer od kod šum prihaja.

Vid pri srnjadi ni najboljši in težko loči mi-rujoče predmete, toda odlično zapaža spremembo okolice. Srnjad svoj okoliš pozna in jo vsaka nova stvar v tem okolišu moti, da jo opazuje. Kolikor se iznenada pojavi nekaj novega in ne razpozna kaj je, navadno odskoči in tudi rada zaboka. To se pravi, da moramo biti pri zalazu vedno v kritju, ob drevesu ali grmu in da je ozadje temno. Zgodi se, da nas srnjak preseneti ko se naenkrat pojavi. Takrat moramo mirno ostati in je vsak počep odveč. Možnost je, da nas ni zapazil v gibanju in ko skloni glavo ali pride v kritje se prihulimo.

Velika napaka pri zalazu je hitra hoja. Prvič to povzroča preveč šuma, drugič več preplašimo kakor zalezemo. Premikanje je nekako v skokih, terenu primerno. Po tridesetih ali petdesetih korakih (zaraščenost, vidljivost, konfiguracija) opazujemo nekaj minut teren in to v kritju, toda na preglednem mestu. Postanki naj trajajo tudi deset minut, ker le tako bomo res nekaj videli in kar je tudi namen zalaza. Nekateri obhodijo v enem jutru nekaj kilometrov. To ni zalaz, temveč plašenje divjadi. Kilometer zalaza v enem jutru je več kakor dovolj ter pri dobrem staležu in ob ugodnem vremenu moramo videti 5 do 10 kosov srnjadi.

Pri zalazu je zelo važno, mogoče najvažnejše, smer vetra, kajti srnjad ima izreden nos. Zalaz z vetrom je že v naprej obsojen na neuspeh. Paziti je na to, da se veter po sončnem vzhodu zelo rad menja, oziroma se vrtinči, kar je še bolj neugodno za lovca.

V nižinskih predelih, posebno v okolici Ljubljane je zjutraj rada megla, kar je samo v prid srnjadi. Srnjad v megli veliko bolje vidi kakor človek, zato je zalaz v megli slab in je najbolje počakati na že znanih stečinah, ko se srnjad vrača v gozd. V splošnem se zalaza poslužujemo bolj zjutraj kakor zvečer, ker je več časa in tudi srnjad zjutraj ni tako pazljiva.

Starega srnjaka se težko zaleze na travnikih in njivah, kamor navadno ne izstopa rad. Zato je na mestu tudi zalaz po gozdu, od poseke do poseke ali frate. Toda še bolj moramo paziti na neslišno hojo in veter.

Lovca mora imeti tudi čut razpoznavanja barv. Marsikomu sem kazal srnjaka, toda ga enostavno ni videl, dokler se srnjak ni premaknil. Dober vid in razpoznavanje barv je dobršen del uspeha.

Brez daljnogleda ni zalaza, ker na 150 korakov s prostim očesom ne moremo oceniti srnjaka, saj še z daljnogledom včasih težko. Primeren je vsak trieder, ki ima vsaj 6 kratno povečavo in svetlobnost vsaj 30.

Za vajo na zalaz je zelo primeren mesec maj, ker takrat ni lovske mrzlice, in srnjad samo opazujemo.

Povedati moram, da še niso propadle vse možnosti, če nas srnjak zapazi, odskoči in zaboka. Zalaz za njim ne bo uspešen; edina možnost je, če ga zaobidemo, toda paziti je treba na veter. Kolikor srnjaka, ki je odskočil in zabokal ne mislimo zalesti, počakamo na mestu najmanj četrte ure, ker je z bokanjem vsa srnjad postala v bližni okolici pozorna. Če je pa dana možnost, se hitro prestavimo v drug, nevznemirjen del lovišča.

Zgodi se, da smo pri zalazu naleteli na srnjaka, ki ni za odstrel ali pa na srno. Neopazno se nemoremo oddaljiti, torej ga moramo splašiti. To moramo narediti na najbolj preprost način. Enostavno gremo zravnani dalje in mogoče še po malem požvižgavamo. Nekaj hipov nas bo opazoval, nato bo pa odskočil brez bokanja. Srnjad boka navadno takrat, kadar ji ni jasno, kaj jo je vznemirilo in splašilo. Na ta način preplašena srnjad se bo zatekla v prvo kritje in tu počakala, da se zopet vse umiri, sami pa nadaljujemo z zalazom.

Že v začetku sem rekel, da bi o zalazu lahko napisali celo knjigo. Toda upam, da bo teh nekaj vrstic pomagalo začetniku, ki naj ga ne bo sram nasvetov izkušenega lovca, ko ga bo opozoril na obleko, obutev ali hojo, saj mu želi dobro, da bi prišel do trofeje.

Vsak začetnik bi se moral tudi zavdati, da je za izkušenega lovca velik užitek voditi mlajšega, posebno, če mu poda zeleno vejico ob prvem srnjaku. Prve zelene vejice pomnimo dolgo, dolgo, tja v pozna življenjska leta in prav je, da je bila lovsko pravično zaslužena.

Goriško poletje

Janko Perat

*»Come segue la lepre il cacciatore
Al freddo, al caldo, alla montagna al lito,
Ne piu l'estima poi che presa vede
Et sol dietro a chi fugge affretta il piede.«¹*

(L. Ariosto — »Orlando il furioso« X/7)

Nekega večera v zgodnjih junijskih dneh sem ga prvokrat uzrl. Samo glavo sem mu videl, skoraj vso sivo, lokavega pogleda in zakrčljanim rogovjem, ki ni bilo prav nič več v okras. Gledal me je izza zakrnelega hrastovega grma in ko je videl, da sta se najina pogleda srečala, je skoraj neopazno počasi sklonil glavo za grm in tiho zginil.

»Star prevejanec bo,« sem si mislil in sklenil, da ga bom hodil zalezovat v teh vročih junijskih dneh goriškega poletja.

Ali poznate zgodnje goriško poletje? Poletja kot čista omama, topla in dehteča po akaciji in brnistri, po malem jesenu in kovačniku. Jutro ko rosni popek, ginljivo in polno obetov. Poldnevi zaspani, zgovorni, razkošni poldnevi, ki v molku brnijo in nosijo odsev akacijnih cvetov, pozvanjajočih v letnem ozračju in večeri. Ah večeri, ko se sonce, tam zadaj za briškimi grički v ognju barv polagoma utaplja v morje. Ko se začanja oglašati slavček in začno besede izgubljeni pomen in obrazi trdoto. Čarobni topli, nobeni drugi slasti podobni večeri, polni opojnih vonjav, ki na krilih večernih sapic priplavajo iz gozdov.

Prav ta eksotičnost, ta sredozemska opojnost barv in vonjav goriških pomladi in zgodnjih poletij sta me priklenili na ta svet, ker je tako različen in vendar tako blizu tistemu, kjer sem vzarstel, da se lahko kadar hočem odzovem klicu gora, ko me te kličejo in je domotožje hudo.

Prav zaradi teh posebnosti je tudi lov na srnjaka v goriških loviščih lep samo v zgodnjem poletju, kasneje pa vsaj za mene mnogo zgubi na privlačnosti. In lep je ta lov samo na zalaz prav zaradi barv in vonjav, ki se z vsakim korakom spreminjajo. Toda mnogo težje je tod zalesti srnjaka, kot ga je na posekah ali senožetih, ob obronkih smrekovih ali bukovih gozdov. Tu posek skoraj ni in tudi senožeti, kot jih poznamo v hribovju, ni tod. Mali akacijini gozdički se prepletajo kot majhne oaze povsod med obdelanimi površinami, njivami, sadovnjaki in vinogradi. Svet pa, ki je bolj odmaknjen intenzivni obdelavi, je še bolj divje zaraščen z aka-

¹ Tako kakor lovec, ki goni zajca v mrazu in vročini po gorah in dolinah; ko vidi, da je ujet, se še zmeni ne zanj in le, kadar plen beži, se podviza za njim.

cijo, črnim trnom, nizkimi mladimi hrasti, malim jesenom in gabrom. Vmes, koder je najbolj senčno in gosto, pa je povrh še robida, ki prepleta vso to goščavo, da je sploh neprehodna. Le vmes so posamezne svetle čistine, opuščene senožeti, ki jih je nekontrolirano zajela bujna vegetacija tako, da je vsakih nekaj metrov večji ali manjši grm ali drevo.

Ta svet, ki je zdaj tako obraščen, je bil pred vojno goličava. Zarastlo se je v glavnem po vojni in zaradi velike razdrobljenosti kmetijskih posesti; gozdarski organi bolj počasi prodirajo v to stihijo, da bi jo kultivirali. Srnjad pa je začela obilo naseljevati te grmiščaste gozdičke, kjer se čuti varna. Saj so predeli, ki so sploh nedostopni, in bolj malo je takšnih steza, koder ni treba kot medved lomastiti in na kilometer daleč opozarjati vso divjad, da je lovec na pohodu. Prav zato veljajo tu na zalazu drugačna pravila, kot drugod. Naključje, hitrica pri ocenjevanju in vztrajnost ter dobro poznavanje terena igrajo tu mnogo večjo vlogo. Priti na zalazu do starega srnjaka je res lahko samo naključje ali velika umetnost. Zato je lovsko primernejši lov na klic in je tudi bolj upravičen s stališča lovske etike, kot kjerkoli drugod, a za mene ni tako privlačen. Bolj mi dopadejo iznenadenja in razočaranja zalaza v tem kaosu vegetacije in harmonije barv in vonjav. Zato sem staremu takoj po prvem srečanju obljubil na svidenje.

In potem sem mu posvetil nič koliko juter, ko sem bil na njegovih jasad že tedaj, ko so se temne sence noči zgubljale v nestvarni sivini in je nastajalo jutro polno sladkih ptičjih žvižgov, ki so se oglašali povsod, po obršah in grmih naokrog. Videval sem srne, ki so se pasle, videl mladiče, ki so se igrali. Tudi srnjake sem videl, samo onega s sivo glavo in zakrnelimi rogovimi nisem opazil. Toda njegovo prisotnost sem vedno čutil, med grmi sem pogosto zaslišal pritajene skoke, ki so se oddaljevali in nekajkrat sem čul, kako se je jezen vznemiril z odsekanim, globokim basom: »bo, böv«.

Ob večerih ni bilo nič boljše. Zdelo se je, da sploh ni izstopal na jase, ali pa se je držal čisto na robu in jo je ob najmanjšem šumu ucvril v goščavo. Samo enkrat sem ga še videl, kako me je, kakor prvokrat opazoval izza pritlikovega gabrovega grma. Toda stal je samo toliko časa, da sta se najina pogleda srečala in se je že sklonil ter zginil v goščavi. Mislim sem že odnehati in počakati na čase, ko bi ga nadvladal nagon po razmnoževanju in bi mu s pivkanjem tako razplamtel ljubosumje, da bi pozabil na svojo previdnost in bi se pokazal. Toda

čimbolj sem razmišljal o tem, tem manj se mi je zdelo dostojno, da bi v tem dvoboju varal. Skle- nil sem, da ga bom le poskušal na nek način zalesti, ko bo izstopal. Taka zmaga bi bila več vredna. In niti dolgo ni bilo treba čakati.

Nekaj dni zapored nisem utegnil iti na lov. Večeri so mi bili zavzeti in jutra sem raje pre- spal, da bi se lahko spočit spoprijel s težavami dneva. Potem je nek zgodnji popoldan privršala mimo nevihta. Nebo je potemnelo, zagrmelo je in zabliskalo, nakar se je usul dež, ki pa ni trajal dolgo. Zopet je posijalo sonce. Svet je bil iznenada ves čist, zrak prosojen in oster, drevje je cvetelo z novim vonjem in sonce je gorelo z nenavadnim, ostrim leskom. Tedaj pa nisem vzdržal; vzel sem puško in šel v lovišče. Tam je lahen vetrič še vedno stresal kaplje z dreves in se je sonce poigravalo z njimi, da so se povsod na listju, rožah in travah razlivala v čudo barv. Večer je bil tako mil. Bilo je toplo in v zraku je dišalo po bezgovem in akacijnem cvetju in po ozonu.

Ko sem prišel do prvih jas na Skalnici, sem že nehote splašil srne, ki so se sušile na soncu. Nisem bil pripravljen na tako skorajšnje sre- čanje. Z dolgimi skoki so se pognale v hrib in pri tem so plavale skozi zrak s potegnjenimi nogami tako lahko, tako elegantno, kot to mo- rejo samo srne.

Postal sem bolj previden, čeprav je bilo do kraja, koder je domoval moj stari znanec še daleč. Srnjad je bila zunaj in se je sušila na jasih, ki jih je gredo večerno sonce. Previdno sem stopal in se izogibal najmanjšemu šumu. Tako sem se neopažen pritihotapil mimo več srnjadi, ne da bi me opazila. Samo en srnjak me je ugledal, preden sem jaz njega in je z glo- bokim »bö, bov« zginil v goščavi. Še dolgo se ni mogel potolažiti.

Tako sem se približal kraju, kjer bi lahko že naletel na starega. Premikal sem se s podvo- jeno previdnostjo in pregledal vsak grm, vsako jasico pred seboj, preden sem storil korak na- prej. Potem sem ga uzrl v bregu komaj streljaj nad seboj. Toda glavo je imel za grmom, med tem ko mi je izpostavljal ves trup in nisem bil gotov, da je pravi. Gledal sem ga skozi daljno- gled na puški in kolebal. Toda ko sem mu lahko videl roge, je bilo že prepozno: kar zginil je v grmu. Kdo ve, kaj ga je vznemirilo, saj je bil veter izredno ugoden in je pihal s Svete gore navzdol proti meni. Tudi videti me ni mogel. Toda vedel sem, da se za grmi začenja nova jasa in ta prehaja mimo majhne goščave v drugo in tretjo. Poleg tega sem bil na shojeni stezi in sem se lahko premikal skoraj brez šuma. Začel se je pravi zalaz.

Ko sem se približal prvi jasi, sem videl samo še senco, ki se je potegnila v gozd. Naprej! Torej je pred mano. Pohiteti moram do druge jase. Toda vrag, že za prvim grmom sem opazil

Foto L. Lenardič

srno, ki se je pasla, komaj 15 metrov nad stezo pred menoj. Samo še to je manjkalo. Prihulil sem se h grmu in upal, da se bo srna oddaljila. A minute so tekle in meni se je zdelo neskončno dolgo, srna pa se ni hotela nikamor spraviti.

Potem se je nizko pod mano oglasil tanek »piji — piiji, piiji — piiji«, ki je srno vso vzne- mirjeno zvabil, da je šla k svojima malima. Pot je bila prosta a kdo ve, kod je že bil srnjak? Nekoliko hitreje sem se povlekel do jase, ki je bila prazna. Da ni šel že preko, v drugi gozdi- ček? Napel sem ušesa in opazoval okoli. Nad mano je škrtnila vejica. Še bo notri! Pa je bilo zopet vse tiho. Upam, da me ni opazil.

Neopazno so tekle minute.

Če se nisem zmotil?

Toda ne: mlad jesen prav ob parobku se je zamajal.

Tesneje pritisnem puško v rokah in telo se mi napne kot vzmet v pričakovanju. Srce pa hoče zaigrati. »No kaj bo, ali smo še vedno ze- lenci?« se v mislih obregnem ob njega in ono, poslušno, začne spet normalno utripati, a srnjaka ni bilo ven. Napetost je nekoliko popustila in roke, ki so oklepale puško, so se zopet povesele.

In prav tedaj, ko ga že nisem več pričakoval, se je pojavil na jasi in v hitrem drncu prečkal dobrih deset metrov široki pas, ki ga je ločil od druge goščave. Puško sem sicer dvignil a v križ ga nisem mogel uloviti. Tiho sem nekaj želel njegovim prednikom in pohitel naprej.

Še bom poskušal!

Naslednja jasa je bila večja. Prav za prav je bil griček, ki je zakrival vznožje gozda. Samo na sredi, prav pod vrhom se je košatil nizek hrast z veliko široko obršo. Sonce se je med tem spustilo do morja in vse rdeče lebdelo nad njim ter razširjalo svojo poslednjo rožnato svetlobo, preden se bo utopilo v noč.

NARAVI SEM STORIL KRIVICO!

Na Pohorju so po osojah ležale zaplate osivelega snega, ki so se ob spomladanskem soncu vidno krčile. Z gozdarjem Fortinom sva prišla nad »frato«, ki smo jo nameravali to pomlad izpopolniti.

Med pogovorom sva šla dalje po kolovozu, ki pelje naravnost v petelinja rastišča. Rjavi kolo-barji iztrebkov so dali povod, da sva začela pogovor o petelinu. Zaupal sem mu, da si želim med trofeje še tega ponosnega ptiča ter mu pokazal nakaznico za odstrel. Mož se je ozrl po posameznih borih ter s poudarkom dejal: Prav tu bosta pela dva, se nasmehnil ter nadaljeval svoj značilen korak. Pred razidom me je poučil o naskakovanju.

Sonce se je vsak dan močneje upiralo v planjave ter prebujalo naravo iz zimskega spanja. Mehak vetrič je rahljajl steptano listje in ga trosil za slovo po kopnečem snegu. Ptičke so iz jutra v jutro mileje žvrgolele. Pesem porajajoče se pomladi se je zlivala v harmonijo očarljivega življenja.

Foto M. Marenčič

To pot sem ga prehitel a le za malo; komaj sem se ustavil in nekoliko razgledal, sem ga že opazil, kako je previdno stopil na jaso in potem se zopet pognal v drnec. Toda imel sem ga že v križu in ga spremljal v teku. Vrh grička se je nekoliko ustavil in tedaj sem ukrivil prst.

Nobenega znaka ni dal, da je zadet. Samo obrnil se je proti meni in prav počasi šel do hrasta. Tam je ostal, pogledal naokrog, pogledal proti soncu, ki se je utapljal v morju barv in prav počasi legel. Potem je z dvignjeno glavo pogledal nekajkrat okrog sebe, nakar je ves truden hotel položiti glavo k počitku; in tedaj se mu je poslednjič sprožilo tudi telo.

Čuk se je pravkar poslavljajl od noči, ko so udarci motik zmotili spokojni mir sredi planote. Pridne roke gozdnih delavcev so hitele s sajenjem mladih boričev. Strah, da bo to delo vznemirjalo petelina, mi je stiskal srce. Iz tega premišljevanja me je predramil hrupen odlet petelina, ko so skozi rahlo meglo završale peruti in je temna senca zaplavala nad vrhovi dreves. Obrnjen v smer odleta sem nepremično obstal ter se polglasno vprašal, ali se bo vrnil.

Na zahodu so bledele zadnje zvezde, ko sem se naslednjega jutra tiho priplazil v bližino borov, se ogrnil s pelerino in napel ušesa, da bi ujel zaželeni glas. Čez čas je na najbližnjem boru zaklepal petelin. Sprva precej močno, nato pa je njegov glas od kitice do kitice pojemal. Da bi ga ne motil, sem se počasi odmikal. Še isti popoldan sem se odpravil do lovca Lojzeta in gozdraya Fortina, da smo določili usodni dan, ki sem ga v koledarčku rdeče obkrožil. Muhasto aprilsko vreme se je zboljšalo.

Ob svitu spomladanskega ščipa smo jo ubrali v breg. Luna se je že močno nagnila proti zahodu, ko smo posedli pod obršo stare smreke, ki je veje sklanjala nizko nad tla. Zakrožila je steklenička domačega žganja, tihi pogovori pa so kovali nadaljni načrt. Na vzhodu so se že pokazali obrisi jutranje zarje, na zahodu pa so bledele zadnje zvezde, ko je precej daleč od nas zaklepal petelin in naznanil porajajoče se jutro. Bodita previdna, je bil zadnji nasvet gozdarja in lovca Fortina. Po opuščeni gozdni stezi sva se z Lojzetom počasi bližala petelinu, ki se je šopiril tik pod vrhom borovca. Tegoben je bil pogled na mogočnega ptiča, ki je skrbno prisluškoval, sukal glavo, kot bi slutil bližajočo se usodo. Na Lojzetov znak sem ukrivil prst in mogočen ptič je zdrsnil med veje bora ter nepremično obležal ob deblu drevesa.

Skozi obrise je posijalo jutranje sonce in s svojimi žarki rahlo tipalo po perju umirajočega petelina, ki je v rosi in krvi odsevalo v tisočeri barvah. Lovca sta mi ponudila vršič, naši pogledi pa so obstali na žrtvi lovske strasti...

Pesem iz stoterih ptičjih grl je utihnila, kokoši so odletele čez jaso, po gozdu je zavladala mrtva tišina. Napotili smo se v dolino. Lepo je bilo, toda v srcu se mi je porajalo dvoje: ponos nad trofejo in tesnobna misel — naravi sem storil krivico.

Franc Duler,
LD Mislinja

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Lovsko pravičen odstrel divjega petelina

Člani lovskih družin, ki imajo v svojih loviščih divje peteline, često razpravljajo, kako in kdaj je odstrel petelina lovsko pravičen. Zlasti mlajši in mladi načelnajo to vprašanje, največ zato, ker sami v praksi o tem niso dobro ali pravilno poučeni, oziroma niso ali so premalo skrbno brali tozadevno strokovno literaturo.

Načelo lovsko pravičnega odstrela petelina je, da ga streljamo izključno le med petjem, ko brusi (škriplje), to je v zadnjem delu napeva. Tisti dve, tri sekunde petelin zaradi ekstaze (razburjenja) ni pozoren na okolico, najmanj pa sliši zaradi silnih шумov, ki mu med brušenjem drve mimo slušnih organov. Zato moremo petelina tudi le med brušenjem naskakovati. Sploh moramo vsak gib ali premik, predvsem dvig puške k licu, vskladiti s časom brušenja, da ne doživimo presenečenja. Petelin namreč na lepem med klepanjem premolkne ali odleti, če smo naredili tudi najmanjši gib ali шум ali ga samo pogledali, da je ob svoji čuječnosti ujel odblesk naših oči ali lesk kakega svetlega predmeta na naši obleki. Strel med brušenjem ima še to praktično prednost, da petelin poka navadno ne sliši in ne odleti tako, da lahko ponovno streljamo.

Lovu na to mogočno pradavno ptico dajejo namreč svoj poseben romantičen čar, okolje, dnevni čas (noč, svitanje, zora) in svojevrsten, živce dražeči način lova (naskakovanje). To je doživetje, ki ga ne nudi noben drug lov. Zato je pravilno in ker petelin postaja vedno redkejši, da le ta način lova priznavamo kot lovsko pravičen, ki ohranja to edinstveno romantiko in ki zahteva strel zgolj med brušenjem. Pri tem je pa treba vzeti v presojo za lovsko pravičnost okolico in dnevni čas petja. Petelin namreč poje zjutraj ob svitu na drevesu, pozneje na tleh pri kokoših in včasih tudi zvečer, ko se spravlja v gredi, to je na drevju, kjer nočuje. Glavno petje je vsekakor ob zori

na drevesu, ob katerem je tudi združena vsa romantika lova. Ko navadno ob svitu sonca zleti h kokošim na tla, je sicer njegovo obnašanje in dvorjenje očarljivo, vendar zaostaja za romantiko jutranjega petja na drevesu. Tudi večerno petje, ki je v primeri z 1—2 urnim jutranjim petjem kratko, še daleč ne nudi užitka kakor jutranji lov. Zvečer sta romantika in užitek zvezana z zaslisevanjem in opazovanjem petelinov za jutranji lov. Pravi lovec, ki mu ni zgolj za kepo črnega, svetlečega perja, ne bo zamudil večernega zaslisevanja, ker le v zvezi s tem sta lov in užitek lova na petelina popolna. Tudi je strel zvečer bolj negotov (mrak) in v primeru slabega strela, iskanje v temi komaj uspešno. Drugo jutro je pa rado, da najdemo od trofeje le perje, ki so ga pustile roparice od nočne gostije.

Zato je nedvomno in edino dočela lovsko pravičen strel na petelina le v jutranjem petju na drevesu — med brušenjem!

M. Š.

Vidre — vidre

Pretekla zima je bila po svoje muhasta. Prizanesla je pa lovcu in divjadi. Prvemu, ker mu je prihranila marsikateri korak pri oskrbovanju divjadi, drugi, ker zaradi mile zime ni bilo stiske in pomanjkanja za hrano. S tem različnim vremenom pa je nudila tudi svojevrstna presenečenja.

Dne 13., 14., 15. in 16. jan. 1962 je namesto snega deževalo kakor za stavo in vode so prestopale bregove.

Ko so vode upadle je Hinko, strasten lovec na vidre, opazil sledove le-teh na naplavljenem produ ob bregovih Ledave. Strokovnjaško je ugotovil, da je sledov več in da tudi vider mora biti več. Ker se je luna debelila, je že prvi večer poskusil. Ko so psi v vasi utihnili in se je vas umirila, je Hinko oprtal puško in vzela ga je dokaj mrzla zimska noč. Skoraj neslišno je stopal ob Ledavi, prisluhnil tu, obstal tam ter vlekel na uho znano mu pluskanje in lomastenje v vodi. Ura

v Cankovskem zvoniku je odbila že 11. uro, ko je mislil kreniti proti domu, ker mu je že lezel mraz v kosti.

Ravno, ko je kanil kreniti (kakor mi je pripovedoval), pa sliši spodaj za ovinkom pljuska, pa zopet niže — lomastenje. Tiho je stopil nekaj korakov od struge, nato pa kar je mogel stekel v polkrogu za kakih 100 metrov niže, kjer je pričakal vidro, ki je menda lovila po vodi navzdol. Lomastenje je naraščalo, za čas prenehalo, pa zopet pljuska — pljuska. Pozabil je na mraz in vsi čuti so se koncentrirali na vidro, ki se je pljuskajoč bližala. S pripravljeno puško jo je za grmom pričakal in z dobro pomerjenim strelom umiril za vedno in voda mu jo je prinesla nasproti. Toda, kako jo dobiti iz narasle vode. Odlomil je dolgo jelševo debelce, stekel nekaj korakov naprej, da jo prestreže. Ves trud je bil zaman. Voda je vidro nosila, kakor da si lasti težko pridobljeni plen. Se enkrat je stekel naprej, se spustil v strugo, držel se za zajeten panj, odločen, če ne uspe, da zabrede v vodo. Naključje je hotelo, da jo je tok zanesel bliže proti njemu, da jo je mogel ujeti za nogo in vreči na suho. Prav tedaj je v bližini nekaj »čofnilo« in zasumil je, da je to mogla biti druga vidra. Vendar je vse utihnilo in zadovoljen z bogatim plenom se je vrnil domov.

Njegova domneva se je potrdila drugi večer, ko sta s solovcem na podoben način uplenila še drugo samico, toda mladico. Sodim,

da so mlade v spremstvu matere bile na lovu, ko je staro prvi večer uplenil. Tudi lovca je dogodek ogrel, da sva prekontrolirala Ledavo nekaj kilometrov gor in dol. Sledovi so pričali, da je vider še več.

Iz Pertoč grede je lovec Bela opazil na produ nove sledove ter sklenil, da bo poskusil še ta večer. Čepeč za debelo vrbo ob vodi, je ravno segel po cigareti, ko ga je presenetilo pljuskanje in štrbunkanje, ki je prihajalo od zgoraj proti njemu. V mesečini je opazil, da plava proti njemu nekaj majhnega. Neverjetno se mu je zdelo, da bi bila v tem letnem času pižmovka. Že je več ni bilo. Pognala se je pod korenine stare vrbe in čofotala prav pod njim. Te hipe je lovec izkoristil, da se je primerno obrnil in pripravil. Že jo je zagledal prav sredi Ledave in puška je spregovorila. Vidra se je pognala skoraj za celo dolžino iz vode do nasprotnega brega, se vrtinčila kakor obsedena, da se je voda penila okrog nje. Toda drugič streljati ni mogel. V tem vrtinčenju se je vse bolj bližala bregu, kjer je še enkrat pljusknila nato se pa umirila. Iz vode je Bela potegnil krasnega enoletnega samca. Sedaj mu je bila cigareta, ki bi mu bila skoraj odvrnila plen, mnogo slajša na poti proti domu.

Karel Raiter,
LD Pertoča

Lov na volkove

Na Pohorju — kakor so pisali — so se okoli 1954. pojavili volkovi. V preteklosti so bili baje zadnji volkovi na Pohorju pred nekako 200 leti. Zato se nam je zdelo skoraj neverjetno, ko so posamezni lovci iz gojitvenega lovišča poročali o sledovih volkov. Če se prav spominjam, je prvi o tem poročal Matija Klančar, ker so se prav v njegovem revirju najbolj zadrževali. Ko smo ugotovili, da so v resnici volkovi in ne klateči se volčjaki, smo naredili načrt za pogon in čakanje volkov. Prvo je bilo, da smo si nabavili krpe in napravili čakališča na stečinah. Ko pa je zapadel prvi sneg, smo začeli. Lovcev nas je bilo od 8 do 10 v vsem gojitvenem lovišču Pohorja. Določili smo, da vsak presledi svoj revir, potem se sestanemo v lovski koči na Lasini, da ukrepamo. Vse to je terjalo veliko navora in požrtvovalnosti, saj smo imeli nekateri samo do zbirnega mesta 5 do 6 ur hoda. Hrane smo si vzeli vsakokrat za 2 do 3 dni. Kakor se spominjam, je prvega volka ustrelil Tone Spambavar, drugega Alojz Založnik, tretjega

pa Vrban — član LD Vitanje.

Nekaj volkov je bilo obstreljenih in so pobegnili. Nekega zimskega dne, ko smo presledili revirje in se zbrali pri koči na Lasini, smo ugotovili, da so volkovi v revirju Rakovec. Bilo je debelo starega snega. Prejšnji dan v popoldanskih urah je padlo še 15 cm pršiča. Bil je lep sončen dan. Smreke so povešale veje pod težo starega in novega snega. Sneg se je lesketal tako, da je jemalo pogled, ko smo korakali v gosjem redu. Nekateri smo imeli smučke, drugi krplice, nekaj pa nič. Povabili smo vse najbližje lovce lovskih družin. Ostalim smo naročili, v katero smer naj gredo in kje se najdemo. To se je ponavljalo dan za dnem. Lovci iz družin so se vsak dan menjavali, mi pa smo držali neprenehoma 8 dni. Prenočevali smo pri kmetih ali v najbližjih planinskih kočah. Zmanjkalo nam je že hrane in denarja tako, da smo si od znancev in po kočah izposojali potrebno. Vsak dan smo bili volkovom za petami in pri tem imeli uspehe, pa tudi smolo. Kljub pomoči nekaterih članov lovskih družin, nas je bilo premalo. Vendar smo se zakleli, da ne popustimo dokler ne preženemo zadnjega volka s Pohorja. Pri takih pogonih so bile doma naše žene v skrbeh, ker smo tako dolgo izostajali. Večkrat sem si mislil, ko sem sam hodil po grdem terenu, če bi imel kakšno nesrečo, bi zmrznil in poginil, da bi me nihče ne našel.

Ko pa je bilo gojitveno lovišče na Pohorju opuščeno, sem se preselil v gojitveno lovišče Snežnik. V Snežniku sem v začetku januarja 1960 prevzel revir od Toneta Strleta. Prvo zimo sem imel zelo slabe uspehe, ker nisem poznal revirja ter poti in krajev, kjer so se volkovi najraje zadrževali. Ko sem zasledil njihove prehode, sem jim nastavljal vabe in strup. V mesečnih nočeh, sem jih čakal na njihovih stečinah, prehodih. V tem višinskem revirju se volkovi zelo radi zadržujejo, ker je tu v zimskem času največ divjadi.

Nekega dne v juliju se je v mojem revirju oglasilo volčje tuljenje. Sklepali smo, da so mladiči, ki jih volkulja v večernih urah kliče na večerjo. Prvi večer smo šli poslušat na kraj od koder smo slišali na vse strani. Ko se je začelo temniti, se je jela oglašati volkulja v Požarjah. Drugi dan proti večeru sem šel na tisti hrib od koder sem prejšnji večer slišal glasove. Splezal sem na prežo, da bi me ne dobili v nos in čakal. Z mračenjem so se oglasili »aaaau«. Nikdar prej jih še nisem slišal s take bližine — kakih 200 m. Dvakrat

ali trikrat se je oglasila volkulja, nato pa mladiči. Spomnil sem se, da je na tistem mestu solnica in mlakuža, kamor verjetno hodijo pit vodo. Odločil sem se, da naredim v smreki zasilno prežo in bom čakal volkuljo, Mladičem, ki še niso tako oprezni, vržem strup, voljkuljo bom pa skušal ustreliti. Zadovoljen sem se vrnil domov in se veselil drugega večera. Istega dne ponoči pa dobim navodilo za pogon na volkove. Vse to mi seveda ni bilo všeč, toda zapoved je zapoved. Moj, verjetno uspešen načrt, je propadel.

Drugi dan je prišel mimo Grajševke logar Stanko Knusek in sem ga tudi povabil na brakado. Ker je bil brez orožja, sem mu dal pištolo, da je šel za brakirja. Potegnili smo krpe, postavili strelce in pri tem opazili volčje steze in poteptano travo. Pogon se je končal brez uspeha, ker nas je bilo premalo. V drugem pogonu sem po želji oddal puško lovcu na stojišču, sam pa šel s pištolo v pogon. Bil je zelo grd teren. Plazil sem se po jamah oziroma po skalovju in pregledal vsak kotiček. Na lepem zagledam pred seboj na kakih 20 korakov volka-mladiča. Bil je že precej velik, kakih 10 kg težak. Stal je na skali in me gledal. Potegnil sem pištolo, pa se mi je že zmuznil preko skale. Skočil sem na kraj kjer je bil mladič, da bi ga prestegel na drugi strani. Med potjo pa mi drugi mladič skoči s skale in dva metra pred mano zgine v rov. Brž sem ustrelil v rov, a sem bil že prepozen. Stopil sem pred rov in začel klicati ostale lovce. Ko so prišli lovci in smo pregledali rov, smo ugotovili, da ima rov izhod na drugi strani. S tem je bil tudi lov končan brez uspeha, volkovi pa so se preselili v drug revir. Od starih lovcev sem slišal, da so lovci in gozdarji v bivši Jugoslaviji imeli lepe uspehe pri lovu na volkove. Zelo velika pomoč jim je bil telefon na Grajševki, Babnem Polju, Leskovji dolini in Mašunu, kjer ga danes ni. Tudi danes bi bilo verjetno potrebno, da bi se vse to uredilo in bi lovili na način kot takrat. V te namene bi bila potrebna povezava z gozdno upravo, logarji ter upravo gojitvenih lovišč.

V letu 1961 pa sem se vključil v LD Igavas. V tej družini mi je zelo všeč, ker vlada v njej res pravi lovski duh in disciplina. Dokaz temu je tudi postavitvev lovske kočice, ki je bila, nekaj mesecev po sklepu že zgrajena. Imamo tudi lovskega čuvaja, logarje in upokojenca, ki v vsakem novem snegu obkrožijo in pregledajo sledove volkov. Dne 16. ja-

nuarja 1962 je Stane Knušek zasledil 6 volkov. Pet jih je šlo v gojitveno lovišče, eden pa se je odcepil in ostal v našem lovišču. Na pomoč smo poklicali tudi nekaj članov sosednje Starotrške družine, da nas je bilo dvajset. Ob 15 uri smo se na določenem kraju sešli, potegnili krpe, postavili strelce in začeli s pogonom. Volk, ki smo ga obkrožili nas je verjetno dobil v nos. Po sledovih so brakirji ugotovili, kako se je previdno premikal in se verjetno hotel potuhniti.

Po prvem pogonu, smo se lovci razmaknili in obkrožili še majhen del lovišča. Bilo nam je sumljivo, kam naj bi se bil volk zataknil. Kmalu odjekne strel s kroglo, nato še drugi in tretji, vse to v bližini mojega stojišča. Stiskal sem puško in se oziral v smeri strelcev. Nato slišim »že leži«. Vesel sem dvakrat ustrelil v zrak, Francu Kovaču, tajniku naše družine pa stisnem roko in mu čestitam. Ko smo se zbrali, smo odnesli volka do prve vasi v gostilno, kjer ga je ogledovalo staro in mlado. Francu Kovaču, uplenitelju pa smo zataknil za klobuk kar celo hrastovo vejo. To je bil petnajsti volk naše družine po osvoboditvi.

Ožbalt Fojmut, Pudob

Lisasta srna

V letu 1959 se je prvič pojavila v oddelku za Željnamo močna srna z izrazito belo liso po vsej levi nogi do vrha pleča. Lovci pa tudi vaščani so jo večkrat opazovali, ker se je zadrževala v bližini vasi. V letni in zimski dlaki je ostala lisa izrazito bela.

V tem oddelku ima srnjad odlično pašo in skrivališča. Polje z raznimi kulturami obdaja bujno grmičevje iz jelovega, bukovega, hrastovega in gabrovega gozda, v katerem ni redka divja češnja, hruška in lesnika. Tla so kraški apnenec pod skoraj neprebrnimi goščami leske, črnega trna in drugega grmovja, tu in tam prepletene s srobotjem in robidovjem, kjer divjad najde vse leto pogrnjeno mizico z raznim podrastjem ter postlano z mahom in steljo, ki zadržujejo vlago tudi v najhujši suši. Dokaz za ugodne pogoje je lepa, številna srnjad s kapitalnimi trofejami.

Ker plan odstrela srnjadi še ni bil izpolnjen, sva konec oktobra 1960 šla s tovarišem v imenovani predel z željo, da si po možnosti malo pobliže ogledava »lisasto« srno, za katero smo ugotovili, da je starejšega letnika.

Srnjad je bila zaradi močnih sunkov vetra zelo nemirna. Malo

pred mrakom zagledam med skalami, zelenimi od mahu, na robu smrekovega gozda in leskovega grmovja, slabotnega mladiča. Iz za skale stopi srna z belo liso in previdno opazuje okolico, vleče zrak skozi drhteče nosnice, z ušesi pa striže skozi bučanje vetra.

So trenutki, ko človek težko pretrga življenje nič hudega slušajoč divjadi. Toda tu je slaboten mladič in čeprav mu očesci še tako milo gledata in se njegov črni smrček vedno v strahu obrača k materi.

Med tuljenje vetra plane strel in mladič plane začuden materi pod noge. Drugi strel podre še presenečeno srno.

Srna je bila lepo razvita, težka 22 kg, notranji organi popolnoma

zdravi. Zobovje je dokazovalo starost ca. 7 let. Mladič je bil slab, težak 5 kg brez vsake lise.

V letu 1961 se je pa v tem predelu pojavila zopet druga srna z nekoliko manjšo liso. Vprašujem se, če ni imela »lisasta« dveh mladičev — čeprav ni bilo opaziti, da bi vodila dva.

Peter Drnovšek
LD Mala gora — Kočevje

Moj jelen

Moja velika želja je bila, da uplenim jelena. Z dvema tovarišema smo se z avtom odpeljali 11. sept. 1961 v Novo Gradiško in prišli v lovsko hišo pod visokimi hribi. Tam so nas čakali vodniki

in direktor, ki nam je dal navodila za lov. Vsak s svojim vodnikom smo krenili v lovišče. Kmalu sem zaslišal šum v gozdu in daleč v jarku zagledal jelena, ki pa je takoj pobegnil. Takoj nato zaslišim rukanje jelena, ki pa je prav tako pobegnil. Ko sva obšla hribček, je moj vodnik zarukal na rog. Z nasprotne strani se oglasi jelen in kmalu zaslišiva pokanje in lomljenje dračja ter zagledava jelena, ki je tekel naravnost proti meni. Pripravil sem se za strel. Po puku se jelen sunkovito vrže naprej in pade, na to vstane, znova pade in obleži. Jelen, štirinajsterak je bil zadet v vrat. Moja tovariša ta večer nista prišla do strela. Drugo jutro je eden tovarišev ustrelil deseteraka. Tretji dan 13. sept. smo skupaj odšli v hrib. Jeleni so rukali. S tovarišem, ki je že imel trofejo sva ostala na nekem prehodu, od koder pa se je tovariš kmalu vrnil v lovsko hišo. Ostal sem sam. Naenkrat zaslišim, kako jelen lomi veje in opazim, da gre proti meni. Že sva bila na deset korakov. Imel je visoko rogovje. Mislim sem, da me ne vidi, ker je šel kar proti meni. Začel je vohati. Nato se ustavi in jame tolči z nogo ob tla. Sklenil sem, če se požene proti meni, ga ustrelim. Pride bliže na tri korake, obrne glavo in začne rjoveti. Rojilo mi je po glavi: en sam skok, pa me nabode — a streljati ne smem. Stopim za drevo in jelen obstoji. S karabinko jamem tolči po deblu da bi ga prestrašil. Zaman! Jelen koplje enkrat z eno nogo potem z drugo, stoječ z naperjenim rogovjem proti meni. Nisem vedel, kako bi se rešil razburjenega divjaka. Karabin sem prislonil na lice in se odločil da streljam, sicer bo po meni. Nenadoma se pa

ustavi, udari z rogovjem po grmovju in odkoraka. Oddahnil sem se. Dobrih 70 metrov od mene se uleže v gosto travo in me opazuje. Kmalu pa vstane in odide v hrib. Takoj na to pride vodnik, ki mu povem, kaj sem doživel. Ta pripomni, da sem imel srečo in zakaj da ga nisem streljal, ker to je škart jelen pretepač. Lahko njemu, ki ve. Jaz pa sem imel dovoljenje pač le za enega. Več let sem že lovec, pa kaj podobnega nisem doživel. Jelenja trofeja me bo vedno spominjala na lepe dni v lovišču Babna gora, posebej pa na opisani doživljaj.

Jože Jurečič LD Polšnik

Ropar — skobec

Lovski pripravnik J. Kudar, ki stanuje sredi Trbovelj v drugem nadstropju, ima na balkonu v gajbi liščka, ki mu pridno poje. Kar zasliši plašno frfotanje in ko pogleda skozi okno, opazi večjo ptico, ki se zaganja v kletko. Sprva je mislil, da to počenja domači golob. Ko pa previdno odpre okno spozna roparja. Na srečo je imel pod oknom zračno puško, ki je na 1 meter razdalje opravila svoje. Sedaj ima trofejo nagačeno v stanovanju in je nanjo kar ponosen.

J. R.

Lisica je res drzna tatica

Lovišče LD Petanjci je majhno saj meri le 1400 ha. Od tega je nelovne površine 200 ha (vasi, vrtovi, sadovnjaki). Zahodni del meji na Avstrijo, južna meja pa je Mura. Pretežni del gozdov je ravno v tem južnem delu lovišča. Na tem delu lovišča je mnogo fazanov, jerebic, pozimi pa tudi rac.

Zajci se zadržujejo na polju za vasmi, predvsem pa v obmejnem pasu. Ni malo primerov, da se v obmejnem pasu uplenijo zajci 5—6 kg težki. Fazanji rod se včasih vidi v vseh barvah, podobnimi kokošjim. Iz moje 50-letne prakse sodim, da je to delna degeneracija, delno pa vzrok parjenja med domačimi petelini, kakor je to opaziti v delu lovišča z večjo stoječo vodo med divjimi in domačimi racami. Take križance domač lovec lahko razloči, ki so divje race že godne za streljanje. Obilna perjad na našem lovišču je znana mnogim gostom.

Dosti škode delajo srne v gozdovih in na polju.

K naslovu pa tole:

Dne 10. februarja 1962 sem bil v gozdu zaradi čiščenja drevja. V moji bližini je enako delo opravljal prijatelj Koloman Karđoš. Kričaje sva se pogovarjala o divjih racah, kakšnih barv in velikosti so se letos pojavile na Muri. Naenkrat zaslišim krik fazana. Ozreva se na stran in vidi, da fazan zleti, lisica pa gleda za njim. Na najino začudenje lisica nekaj nosi v gobcu. Zanima naju, kaj neki mora biti. Nazadnje ugotoviva, da je odnesla mojo malico in kosilo s polivinilasto vrečico vred. Koloman mi reče: Odnese ti je meso s kruhom in vrečico brez prošnje, in predlaga, da popijeva to kar je v steklenici, da bi se nazadnje po dobrem kosilu lisica ne prišla še odjezat. V našem revirju je zelo malo lisic, ker jih uničuje voda. Ta tu je pa zagodla ravno meni, ki se štejem za najstarejšega lovca vse okolice.

Da so vrane odnesle oraču iz zapravljičeka kruh, ni rekdo. Da bi pa lisica odnesla drvarju sveže pečeno meso in kos belega kruha, pa še nisem slišal. Moj sklep je: lisica nasvidenje, ko bom imel pri sebi svoj zanesljivi pihalnik.

Jožef Šiftar,
LD Petanjci

Raztrgana lesna sova, ki jo je v maju letos našel član LD Komenda, Tone Zeleznikar, pod Suhadolami, je imela na nogi aluminijast obroček »Observ. orn. Ljubljana 1650«. Po sledovih jo je uničil kragulj. Nekaj tednov kasneje je tajnik te družine našel pod komendsko cerkvijo razmehsarsjenega umirajočega goloba-pismonošo z obročkom »FNRJ — 24 3 1954 15«. Tega je po opisu sodeč, ugonobil skobec. Obročka sta bila poslana Ornitološkemu zavodu v Ljubljani. Videti je, da je navzlic zatiranju še vedno dovolj ujed.

Ivan Peterlin, LD Komenda

Pomladanska vzrejna in mladinska tekma v Murski Soboti

Okrajna lovska zveza v Murski Soboti je znana po agilnosti svojih funkcionarjev, posebno v kinološkem pogledu. To panogo vodi tov. Š. Hajduk in G. Fujs. Vodila in organizirala sta tudi letošnje preskušnje mladih in starejših ptičarjev 21. in 22. aprila v okolici Muske Sobote. Obeh preskušenj se je udeležilo 24 psov. Vodniki so z zanimanjem sledili poteku preskušanja in ocenjevanja na pregledu. Celotna organizacija je bila vzorna. Še dovolj vlažna zemlja je kljub izredni spomladanski vročini omogočila tekmovavcem, da so lahko pokazali vso lovsko zasnovo, ki se ocenjuje na tovrstnih preskušnjah.

Pomladanske vzrejne preskušnje so se udeležili sledeči psi in vodniki:

Št. 1. DAJ-BAKOVSKI, RMPki 1371, vodnik Jože Banfi. Pes je v zasnovi prav dober. Vodnik mora še utrditi ubogljivost, iskanje, hitrost in vztrajnost. Nuditi mu mora še priložnost za izdelovanje sledu nevidnega zajca. — 102 točki.

Št. 2. CAR-VRELSKI, RMPki 1426, vodnik Arpad Keveš. Pes je v zasnovi prav dober. Za nadaljnje šolanje veljajo ista navodila kot za št. 1. — 112 točk.

Št. 3. DAR-BAKOVSKI, RMPki 1372, vodnik ing. Ljubo Deškovič. Psu je treba izdelati ubogljivost, pri natezanju mora biti vodnik miren in počasen. Če bo pes več na terenu, bo imel vodnik z njim še mnogo užitka. — 122 točk.

Št. 4. PIVKA-POLANSKA, RMPki 1332, vodnik Jože Zeljko, LD Pečarovci. Vodnik mu mora dopolniti ubogljivost, iskanje in utrditi stoji. Za delo po sledu mu nuditi več priložnosti. — 110 točk.

Št. 5. CANKA-VRELSKA, RMPki 1428, vodnik in lastnik Arpad Keveš. Psica išče predaleč, brez sistema, zelo hitro. Ubogljivost še ni izdelana. Njena hitrost se ne ujema z nosom. — 112 točk.

Št. 6. BISTRA-VERŽEJSKA, RMPki 1245, vodnik Stanko Sador. Psica je v zasnovi prav dobra. Vodnik ji mora dopolniti iskanje in ubogljivost, pa bo tudi pri natezanju ostala mirna in zanesljiva. — 118 točk.

Št. 7. BORA-VERŽEJSKA, RMPki 1246, vodnik in lastnik Alojz Matko. Psico odlikuje stoji in vztrajnost, vse ostalo pa mora vodnik še dopolniti. Nuditi ji mora še priložnost za delo po sledu nevidnega zajca. — 105 točk.

Št. 8. PIK-POLANSKI, RMPki 1329, vodnik in lastnik Karel Poredoš. Pes je po zasnovi odličen in bo vodniku dal še veliko užitka, če mu bo le-ta do kraja izpil ubogljivost. — 121 točk.

Št. 9. DIK-BAKOVSKI, RMPki 1373, vodnik Veli Kukojsca. Pes je bil malo v lovišču in je brez potrebnih iskušenj. Vodnik mora več v lovišče, da se bodo vse prirojene lastnosti lahko do kraja razvile. Posebno pozoren naj bo vodnik na ubogljivost. — 87 točk.

Št. 10. AS-RADENSKI, RMPki 1241, vodnik Stanko Prelog. Zelo hiter pes, brez smiselnega iskanja, videti je, da noge prehitevajo njegov nos. Pes je prišel na tekmo 30 km daleč ob motorju, kar mu je verjetno zelo škodilo pri preskušnji. — 95 točk.

Št. 11. ADO, RMPki 1385, vodnik Maks Nemeč. V celoti je zasnova prav dobra. Če bo vodnik izdelal ubogljivost do kraja, se bosta zboljšala tudi iskanje in vztrajnost. Hitrost je prav dobra in se ujema z nosom. — 115 točk.

Št. 12. DINA-BAKOVSKA, RMPki 1376, vodnik Alojz Gaber. V zasnovi odlična psica, vodniku priporočam, da ji zboljša iskanje in ubogljivost. — 114 točk.

Št. 13. ALI-RADENSKI, RMPki 1238, vodnik Alojz Šiftar. Zaradi dolge poti, na tekmovanje ob motorju pes ni mogel pokazati tega, kar bi lahko pričakovali. Najbolj pomanjkljiva je ubogljivost. — 88 točk.

Št. 14. Ni nastopil.

Št. 15. ASKER-RADENSKI, RMPki 1240, vodnik Jože Mako-vecki. Precej limfatičen pes, ki mu je ubogljivost skoraj tuja, iskanja brez sistema; zaradi vro-

čine je prišla do izraza utrujenost s poti na tekmo. — 88 točk.

Št. 16. Ni nastopil.

Št. 17. DON-BAKOVSKI RMPki 1375, vodnik Miha Nedok. V zasnovi dober, iskanje, hitrost in ubogljivost je treba še izpiliti. — 105 točk.

Št. 18. BENO, RMPki 1279, vodnik Stanko Kovačič. Videti je, da je bil pes premalo v lovišču, ker ni v delovni kondiciji. Ubogljivost je treba pošteno popraviti. — 88 točk.

Št. 19. BRIN, RMP 10348 — RMPki 1809, vodnik Janez Farkaš. Zaradi razrezanih peščajev ni mogel pokazati svojih zasnov. — 48 točk

Št. 20. RORLD, RMPki 1233, vodnik Stanko Ribič. Pes je v zasnovi prav dober, izboljšati se mora v iskanju in ubogljivosti. — 108 točk.

Št. 21. BOJ, RMPki 1198, vodnik Štefan Kavaš. Pes išče površno, z nizkim nosom, ubogljivost ni zadovoljiva. — 83 točk.

Pomladanske mladinske preskušnje so se udeležili le trije starejši psi, ki pa so pokazali slabše zasnove kakor mladi.

Št. 1. BIBA-PUCONSKA, RMPki 1164, vodnik Ludvik Kupljen. Morda zaradi popoldanske vročine ni pokazala vneme za iskanje. Spodila je zajca in ga gonila. Stojte ni pokazala. Vztrajnost je po gonji zajca popolnoma pustila. Na strel je vskočila in slepo divjala okoli. Ubogljivost je pomanjkljiva. Videti je, da je premalo v lovišču. — 57 točk.

Št. 2. BAS-PUCONSKI, RMPki 1161, vodnik Drago Mikluš. Pes je pokazal več sistema v iskanju kot njegova sestra. Stoja ni utrjena. Pri jerebicah ostane miren, medtem ko je pri fazanu in zajcu vskočil in vidoglasno gonil. Pri strelu ni ostal miren. Verjetno ga vodnik ne vodi dovolj v lovišče. — 88 točk.

Št. 3. BREDA-PUCONSKA, RMPki 1165, vodnik Ludvik Kupljen. Psica je kmalu zagledala bežečega zajca, ter ga zelo daleč vidoglasno gonila. Vrnila se ni po sledu. Po daljšem času sta se z vodnikom le našla, vendar ni bila več sposobna za nadaljnjo preskušnjo. Pri strelu je skočila in gledala, kje bo videla divjad — 37 točk.

Mladi pasji material je v svoji zasnovi prav dober, vreden vsega truda, ki ga vodnik vlaga v svoje delo, ko šola svojega lovskega spremljevalca. Vse žrtve in trud v dobi šolonja se pozneje bogato obrestujejo na lovu skozi več let. Zato priporočamo vsem vodnikom, naj z dobro voljo in jekleno

vztrajnostjo obdelujejo lovske zasnove svojih psov. Ker se dobro šolan ptičar zdaj drago proda, je šolanje lahko donosno posebno za poklicne lovce v bogatih pomurskih loviščih.

Pri tem moramo paziti, da ne bi prodajali — zlasti v inozemstvo — slabo šolanih psov, ki bi škodovali ugledu naše kinologije in lovstvu.

Posebno pozornost naj vodniki posvečajo ubogljivosti, iskanju, hitrosti in vztrajnosti. Občutljivost nosu je prirojena, zato je vodnik, združeno z ubogljivostjo, lahko izkorišča v svoj prid. Doprva ubogljivost je tudi temelj vsem ostalim elementom šolanja, to je donašanju po sledu ali brez sledu, vzdržnost pri perutnini in dlakasti divjadi, pri delu v vodi in gozdu. Stoja je ptičarju v osnovi prirojena, z dosledno ubogljivostjo pa se prav ta značilna lastnost lahko temeljito izkorišča v pravično in gospodarsko izvajanje lova na malo divjad, posebno v lepih in polnih pomurskih loviščih.

Jože Škofic

Pomladansko vzrejno tekmo in preskušnjo ptičarjev za svoje področje je kakor vsako leto tudi letos organizirala **Lovska zveza v Kopru**. V prvi je bilo preskušenih 5 psov, ki so vsi dokazali zadovoljivo zasnovo.

Št. 1. DRINA RMPki 1278, vodnik in lastnik M. Bonin. S psico je treba več v lovišče, ji utrditi stoji in jo odvaditi gonje zajca. Način iskanja je dovolj sistematičen. — 80 točk.

Št. 2. DIK, RMPki 1273, lastnik Ljubo Ožbolt, vodnik Carlo Romanello. Psa odlikuje prav dober nos, trdna stojka, iskanje pa še ni dovolj sistematično; ubogljivost zadovoljiva. — 90 točk.

Št. 3. ALL, RMPki 1204, lastnik in vodnik Rastko Bradaškja. — Pes ima odlično zasnovo, išče sistematično, dobro uporablja nos; vodniku priporočam, da ga čimprej odvadi gonje zajca. — 119 točk.

Št. 4. ČEP-LEŠČANSKI, nemški žimavec, RMPpos 62, lastnik Valmi P., vodnik Ugo Tavčič. Psa je treba navaditi pravilnega iskanja, povečati hitrost, in ga odvaditi gonje zajca. Stoji trdno. — 99 točk.

Št. 5. DIANA, RMPki 1275, vodnik Jože Boh. S psičko mora vodnik večkrat v lovišče, da se bo naučila sistematičnega iskanja. Utrditi je treba stoji, povečati hitrost in vztrajnost. Ubogljivost še ni zadovoljiva. — 89 točk.

Na *pomladanski tekmi* je bilo preskušeni 12 psov, ki so bili, razen enega, vsi rojeni v letu 1960.

Št. 1. BRIN, RMPki 1040, vodnik Jože Kavčič. Pes ima prav dober nos, trdno in zanesljivo stoji. Iskanje je treba še nekoliko popraviti. Ubogljivost precej šepa. Pri perutnini in zajcu še ni umirljen. — 100 točk.

Št. 2. BIL (BLISK), RMPki 1124, vodnik in lastnik Franc Stibilj. — Odličen v zasnovah in v priučeni disciplinah. Vodnik ga pametno in preudarno vodi. Zelel bi ga videti pri praktičnem lovu. — 119 točk.

Št. 3. MEDI — angleški seter, vodnik Ivan Smrekar. Psici manjka veselja do iskanja, je počasna, ubogljivost šepa, stoji in sekundira zadovoljivo, pri perutnini in zajcu vskoči. — 76 točk.

Št. 4. LIM, RMP 9340-RMKS 1660, vodnik in lastnik Jože Pavlič. — Pes ima prav dobro zasnovo, je hiter in vztrajen, zanesljivo in trdno stoji. Za divjadjo še vskoči. Vodniku priporočam, da ga umiri pri perutnini in zajcu. — 108 točk.

Št. 5. DRINA, angl. seter, vodnik in lastnik Marjo Brajnjk. — Psica nima nobenega veselja do iskanja, je zelo počasna, neubogljiva — 65 točk.

Št. 6. ŠTRENJA, angl. seter, RMP-AS 16, vodnik in lastnik Emil Čendak. — Psica je pokazala iste napake in pomanjkljivosti v zasnovi kot št. 5. in 3. — 70 točk.

Št. 7. BORA, RMPki 1144, vodnik in lastnik Italo Pečarič. Psica je precej počasna, iskanje ni sistematično, nos ne uporablja praktično. — 88 točk.

Št. 8. BEBA, RMPki 1128; v zasnovi je prav dobra, trdna v stoji, iskanje bo treba še izpolniti, prav tako ubogljivost. — 97 točk.

Št. 9. BISER, RMPki 1125, vodnik in lastnik Ivan Veškovo. — Pes ima iste vrline in pomanjkljivosti kot njegova sestra. — 97 točk.

Št. 10. BOR, RMPki 1126, vodnik in lastnik Franko Prinčič. — V zasnovi je prav dober. Izpolniti mu je treba iskanje in ga umiriti pri odbegli divjadi. — 100 točk.

Št. 11. CEKIN, RMPki 5626-919 H, vodnik in lastnik Emil Marinac. — Psu je treba utrditi ubogljivost in izdelati iskanje. Pri divjadi ga je treba umiriti. — 106 točk.

Št. 12. ACO, RMPki 9488-1697 H, vodnik Marinko Benedik, lastnik Emil Grego. — Pes ima iste dobre in slabe lastnosti kot št. 11. — 106 točk.

Vreme je bilo tekmovalcem naklonjeno, tudi divjadi je bilo

za vse pse dovolj. Organizacija same preskušnje je bila dobra. Vsem vodnikom priporočamo več sistematičnega dela s psi doma in v lovišču. Brez obilnega truda v dobi šolanja psa, ni zadovoljivih rezultatov in uspehov na preskušnjah, še manj pa pozneje pri praktičnem lovu. Večina preskušanih živali ima vse potrebne zasnove, le vzbuditi in dopolniti jih mora vodnik, če hoče, da bo na lovu užival sadove svojega dela.

Jože Škofic

Prijavljene paritve

LOVSKI PSI:

Resasti jazbečarji:

Astra JRJri — Doro iz Udenboršta JRJri 1180, leglo je bilo 14. maja 1962. Vzreditelj Jože Ban, Lokev št. 103.

Kokeršpanjeli:

Aga JRŠK 280 — Beg JRŠK 303, leglo bo 5. julija 1962. Vzreditelj Anton Konič, Rožna dolina 118, pošta Nova Gorica.

Ara JRŠK 279 — Guši JRŠK 359, leglo bo 3. julija 1962. Vzreditelj Lovska družina Šentrupert, oskrbnik Vladimir Berce, Mirna št. 37.

Springeršpanjeli:

Telsi Novogorski JRŠŠ 83 — Boj Podrakitniški JRŠŠ 87, leglo bo 28. julija 1962. Vzreditelj Viktor Lavš, Ljubljana, Zrinjskega 6.

Drina von Wolfstein JRŠŠ 84 — Jago Novogorski JRŠŠ 73, leglo je bilo 27. junija 1962. Vzreditelj Franc Drganc, logar, Zg. Ščavnica 30.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Astra JRPki 2512 — Aro JRPki 2177, leglo je bilo 21. junija 1962. Vzreditelj Lovska zveza Celje.

Biba Betnavska JRPki 2485 — Ali Kamniški JRPki 1362, leglo je bilo 17. maja 1962. Vzreditelj Peter Stubičar, Maribor, Heraja Zidanska 9.

Lena JRPki 2494 — Biser JRPki 2490, leglo je bilo 23. aprila 1962. Vzreditelj Kvirin Jakomin, Pobegi št. 105.

Bistra JRPki 2016 — Car Središki JRPki 1209, leglo je bilo 10. junija 1962. Vzreditelj Ciril Drnovšek, Tomej 12, pošta Dultolje.

Iskra JRPki 2285 — Gori JRPki 1591, leglo bo 6. julija 1962. Vzreditelj Viktor Račičič, Gornje Stopice 50.

Diana JRPki 1749 — Pik Šmarnogorski JRPki 1491, leglo bo 4. julija 1962. Vzreditelj Franc Škofljanc, Brege 52, pošta Leskovec pri Krškem.

Biba Radenska JRPki 1978 — Lord Polanski JRPki 1972, leglo je bilo 13. junija 1962. Vzreditelj Štefan Hajduk, kmetijski delovodja, Murska Sobota, Kopaliska ulica 5/a.

Nemški ostrodlaki ptičarji:

Bistra Polenška JRPri 556 — Hanno v. Saarforst JRPri 203, leglo je bilo 30. junija 1962. Vzreditelj Lovska družina »Dravinja«, Majšperk.

Asta von Fürsteneck JRPri 496 — Hanno v. Saarforst JRPri 203, leglo bo 4. junija 1962. Vzreditelj Miloš Kelih, Lesce št. 177 pri Bledu.

Drina Visoška JRPri 272 — Hanno von Saarforst JRPri 203, leglo je bilo 22. junija 1962. Vzreditelj Martin Klemenčič, Rabelčja vas pri Ptuj.

Epagneul bretonci:

Dina JRP EB 27 — Adon JRP EB 45, leglo bo 3. julija 1962. Vzreditelj Franc Anžin, Zgornje Gameljne 27, pošta Sentvid-Ljubljana.

Lovski terijerji:

Živa JRLT 1056 — Lumpi JRLT 1381, leglo je bilo 26. marca 1962. Vzreditelj Vido Petek, Salka vas 2 a pri Kočevju.

Gorka Trzinska JRLT 1254 — Ego JRLT 1053, leglo bo 4. julija 1962. Vzreditelj Jože Junc, Ljubljana Bokalce grad 4.

Biba Vrhovška JRLT 1066 — Ego JRLT 1053, leglo je bilo 6. junija 1962. Vzreditelj Pavel Hostnik, kmet, Črni potok, Šmartno pri Litiji.

Cika Sladkogorska JRLT 1599 — Cvetko JRLT 1361, leglo bo 6. julija 1962. Vzreditelj Jože Mele, Zelše 3, pošta Cerknica.

Bistra JRLT 1610 — Cigan Diljski JRLT 1047, leglo je bilo 2. maja 1962. Vzreditelj Matija Gašperšič, Srednja vas 6, pošta Senčur pri Kranju.

Drzna Sladkogorska JRLT 538 — Hanko vom Otscherhof JRLT 885, leglo bo 21. julija 1962. Vzreditelj Matko Goršek, Sladki vrh, pošta Šentilj v Slov. goricah.

Diana Sladkogorska JRLT 1519 — Ago JRLT 1644, leglo je bilo 13. junija 1962. Vzreditelj Lojze Antončič, Šentilj v Slov. goricah št. 119.

Braki jazbečarji:

Verana Brinogorska JRB 894 — Lovko Rakitniški JRBj 770, leglo bo 5. julija 1962. Vzreditelj Ivan Hartl, Prevalje 122.

Biba JRBj 909 — Dari JRBj 1126, leglo je bilo 8. maja 1962. Vzreditelj Franc Rangus, Dol. Vrhpolje 16.

Bina JRBj 1086 — Bor JRBj 1044, leglo je bilo 27. junija 1962. Vzreditelj Edo Zavrl, Mirna 11, Dolenjsko.

Bistra JRBj 910 — Dari JRB 1126, leglo je bilo 16. maja 1962. Vzreditelj Janko Recelj, Šentjernejški št. 8.

Astra JRBj 900 — Bor JRBj 1044, leglo bo 20. julija 1962. Vzreditelj Adolf Kraševac, Komarna vas, pošta Semič.

Tala JRBj 832 — Car JRBj 1066, leglo je bilo 19. aprila 1962. Vzreditelj Avgust Cah, Črni kal št. 27.

Jola JRBj 1159 — Jup JRBj 836, leglo je bilo 30. junij 1962. Vzreditelj Alojz Simetinger, gozdar, Mislinja 93.

Dijana JRBj 1095 — Eno JRBj 889, leglo bo 10. julija 1962. Vzreditelj Hinko Sernc, Šmartno na Pohorju.

Beba JRBj 884 — Cigro Rifniški JRBj 726, leglo bo 5. julija 1962. Vzreditelj Franc Letnik, Trbovlje, Kešetova 4.

Čila JRBj 1221 — Lovko Ratiovski JRBj 770, leglo je bilo 11. junija 1962. Vzreditelj Alojz Cugmas, Suhodol 15, pošta Loče.

Zika JRBj 1139 — Bobi JRBj 1107, leglo je bilo 22. aprila 1962. Vzreditelj Lovska družina Vipava, Gradišče 27.

Aca Starodvorska JRBj 684 — Cibor JRBj 735, leglo bo 1. julija 1962. Vzreditelj Oskar Jan, Žebnik 35.

Resasti istrski goniči:

Vesna JRGri 973 — Belin JRGri 1043, leglo je bilo 9. aprila 1962. Vzreditelj Jože Ban, Lokev 103, pošta Divača.

Luci JMGri 307 vpis v JR je v teku — Belin JRGri 941, leglo bo 8. julija 1962. Vzreditelj Ciril Pucelj, Žužemberk.

Ajda JRGri 963 — Pik JRGri 445, leglo je bilo 3. maja 1962. Vzreditelj Janez Puhek, Sečje selo 26, pošta Vinica.

Brina JRGri 552 — Atlet Cerkniški JRGri 545, leglo je bilo 18. maja 1962. Vzreditelj Miko Prokšelj, mlinar, Učakovci 1.

Kratkodlaki istrski goniči:

Biba JRGki 3129 — Gibo JRGki 3075, leglo je bilo 28. junija 1962. Vzreditelj Viktor Jenič, Gorjuša, pošta Dob pri Domžalah.

Legra JRGki 1771 — Kolombo JRGki 1546, leglo je bilo 18. januarja 1962. Vzreditelj Silvan Glavina, Koštabona, pošta Šmarje.

Bistra JRGki 2978 — Razor Travnogorski JRGki 2045, leglo bo 9. julija 1962. Vzreditelj Jože Kordiš, Retje 86, pošta Loški potok.

Biba JRGki 2813 — Beli JRGki 3152, leglo je bilo 19. aprila 1962. Vzreditelj Henrik Mrakič, Bovec 146.

Čida JRGki 2972 — Doran JRGki 1845, leglo je bilo 15. maja 1962. Vzreditelj Ludvik Blatnik, Ljubljana, Jana Husa 94.

Posavski goniči:

Dora JRGp 2265 — Brin JGRp 3207, leglo bo 5. julija 1962. Vzreditelj Alojz Brvar, Podvine 20, pošta Zagorje ob Savi.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»Lokavška« za nemške ptičarje, lastnik Ludvik Cinc, Lokavec pri Velki.

»Murnova« za službene pse, lastnik Anton Rajko, Maribor-Tezno, Murnova št. 5.

»Pekersko gorska« za službene pse, lastnik Vida Rantaša, Maribor, Ruška c. št. 101.

»Starološka« za službene pse, lastnik Anton Pirc, Škofja Loka, Demšarjevo predmestje 17.

»Štajerska« za šarivce in ptičarje, lastnik Franc Sevšek, Maribor, Strossmajerjeva 31.

»Tinjsko gorska« za španjele, lastnik Ivan Just, Slovenska Bistrica, Partizanska št. 21.

»Vinogradska« za nemške bokserje, lastnik Ludvik Jaki, Maribor, Pod vinogradi 31.

Kinološka zveza Slovenije

Dodatni koledar

kinoloških prireditev
v letu 1962/63

Prireditelj Lovska zveza Trbovlje:

1. Pregled in ocena zunanosti vseh vrst goničev in brakov jazbečarjev bo 15. julija 1962 na telovadišču Partizana v Trbovljah.

2. Tekma vseh vrst goničev bo 4. novembra 1962 v lovišču Dole pri Litiji.

Prireditelj Lovska družina Poljane:

Pregled in preskušnja naravne zasnove vseh vrst goničev in brakov jazbečarjev bo 10. junija 1962 zjutraj v Poljanah nad Škofjo Loko za lovske družine Poljane, Gorenja vas, Žiri in Rovte.

Prireditelj Lovska zveza Ljubljana:

Pregled in ocena zunanosti vseh vrst goničev, brakov jazbe-

čarjev in jamarjev bo 10. junija 1962, s pričetkom ob 8. uri zjutraj v Cerknici pri Rakeku.

Prireditelj Lovska zveza Videm-Krško:

Jesenska vzrejna tekma ptičarjev, zvezana s tečajem za vodnike bo 20. in 21. oktobra 1962 od stadiona »Matije Gubca« dalje na Krškem polju.

Kinološka zveza Slovenije

Novi kinološki sodniki

Za oceno zunanosti in dela vseh vrst goničev:

Miloš Kelih, Lesce 177,
Jože Kalan ml., Kočevje.

Za oceno dela vseh vrst goničev:

Jože Vesel, Zamostec,
Franc Vesel, Zamostec.

Za oceno zunanosti in dela jamarjev:

Milan Ivezić, Štuki pri Ptuj.
Za oceno dela jamarjev:
Jurij Verovšek, Ljubljana.

Za oceno zunanosti in dela brakov jazbečarjev:

Adolf Ivanc, Sodražica in
Jože Kristen, Cerknica.

Kinološka zveza Slovenije

PO LOVSKEM SVETU

TIENŠAN

Srečko Lapaine

(nadaljevanje in konec)

Ker je bil za drugi dan napovedan začetek sejma, je bilo na planoti že vse živo. Na stotine belih jurt (šotorov) je bilo razpostavljenih po planoti. Tudi za našo karavano so bile že pripravljene jurte (glej sliko). Podjeten Kitajec je odprl tu svojo čajarno, v kateri nam je prav vljudno postregel s čajem in pilavom. Pilav je rižoti podobna jed z ovčjim mesom, pripravljena na masti iz repa ovce tolstorepke. Ta rep nima oblike repa, marveč je bolj podoben dvema pravišnima poloblama z vsebino iz čiste masti, ki tehta pri dobro rejeni ovci tudi čez 10 kg.

Porcije, ki so nam jih servirali na lesenem krožniku, so bile ogromne. Vsaka najmanj za tri krepke jedce. No, pospravili smo jih kar v redu. Je pač višinski zrak, ki tako krepko vzbuja tek. Tudi gorska bolezen se naju je z Amirovim lotevala. Splošna slabost in utrujenost. To pa je v dveh dneh kar minilo.

Našemu Vanji sem že med potom povedal, da bi rad prišel do strela na gorskega kozla ali

sploh na kakšno divjad. Kar se tiče kozla mi pravi, da se bomo morali vzpeti pač malo nad planoto, ker se kozel poleti umakne više v gore. Pač pa mi je obljubil, da me pri prvi priložnosti popelje na jastrebe-mrharje. To je čisto preprosto delo, ker jih je v zraku vedno nekaj, ki oprezujejo za mrhovino. In kjer je toliko živine skupaj, vedno tudi katera pogine. Da bi pa ne bilo treba čakati, mi je preskrbel pri kitajski menzi ogromen kup drobovine. Že drugo jutro je bila drobovina na majhni vzpetini pod vrhom hriba, do koder sem imel od zadaj lep dostop.

Pri docela jasnem nebu in nad vse čistem zraku nisem mogel opaziti niti enega jastreba na nebu. In kakor da sta padla z neba, sta se pojavila nad mrhovino dva in jela obkroževati ta kup drobovine. Tudi tretji je bil že tu. V nekaj minutah se jih je pojavilo kar sedem. Kake pol ure so krožili precej visoko v zraku, preden se je prvi spustil kakih 50 metrov od

drobovine pod samim vrhom na tla. Takoj na to je vsa družba sedela v lepi črti pod vrhom.

Sedaj je čas, da jih zalezete, mi reče Vanja. Domenili smo se še, da mi bo Amirov dajal znamenja z belo ruto na palici za smer, ker bi lahko zgrešil. Vanja me je spremljal. V močnem galopu sva bila jastrebom, ki sva jih zgubila iz vida, že za hrbtom. Nekaj sto korakov pred vrhom sva se ustavila, kjer me je hotel Vanja počakati s konjema. Sam sem se previdno napolnil po travi proti vrhu. Ko sem dospel na vrh, sem imel pred seboj sejmišče, a jastrebov še nisem videl. Zapazil sem pa Amirova, ki mi je dajal znamenja, naj se pomaknem na levo. Ko sem tako naredil kakih 100 korakov, sem zapazil, da stoji znamenje navpično, kar je pomenilo, da je moj zalaz v redu. Previdno sem se pomaknil naprej in kar nenadoma sem zagledal sedem jastrebjih glav, vse obrnjene proti mrhovini. Potegnil sem se nazaj in čakal. Vanja mi je namreč svetoval naj streljam, ko bodo jastrebi že pri mrhovini, ker so takrat najmanj pazljivi.

Ni minilo četrta ure, ko sem ponovno pogledal za jastrebi in vsi so bili že na kupu in požrešno trgali drobovino. Mirno sem si izbral največjega, v zaslonu natančno pomeril in sprožil. Od zadetka se je kar zavrtel v krogu, a trajalo je še precej časa preden se je umiril. Med tem sem vstal in se pripravil na drugi strel. Vsi jastrebi so bili že v zraku in s kroglo sem enega le oplazil, ker se je pokadilo precej perja od ptiča. Dolgo sem jim sledil z daljnogledom, a pri nobenem nisem opazil, da bi pešal.

Med tem je prišel tudi Vanja s konji. Pri pregledu plena, ki je smrdel kakor kuga, sem opazil, da je bil zadet v hrbtenico. Bil je lep primer ek te vrste. Razpon peruti smo pozneje ugotovili na 2,35 m. Ko sem hotel položiti mrharja preko sedla sta se konja jela, najbrže zaradi smradu, plašiti. Tako je moral Vanja peš z jastrebom na sejmišče. Za spomin sem si nameraval obdržati glavo in kremplje. Zakopali smo oboje v mravljišče in ker je bilo teh mravljišč ogromno, smo si s palico zaznamovali mravljišče. Ko sem po nekaj dneh poslal Vanjo, naj razkoplje mravljišče, ga ni več našel. Nekdo je moral palico odnesti in tako je ostal moj plen na Karkare. Že drugi dan sem poslal Vanjo, naj se malo pozanima, kako bi se dalo priti do divjih koz. Dal sem mu svojo puško in daljnogled in mož se je navsezgodaj odpravil v gore. Zvečer mi je poročal, da je kaj kmalu zagledal v precejšnji razdalji trop kakih 15 koz, tauteke, ki se je polagoma pomikal navzgor. On, da je ves čas ležal v koritu hudournika in trop je po trurnem čakanju v razdalji kakih 500 korakov, dosegel hudournik. Da ne bi žival preplašil, je ostal na svojem mestu in tako opazil, da se je trop kaj kmalu, ko so si koze pogasile žejo, skoraj po isti poti vračal proti goram.

Domenila sva se, da takoj drugi dan poskusiva. Komaj se je zdnilo, sva bila že v sedlu. Nekaj časa sva jezdila po travnati ravnini, kaj kmalu pa sva zašla v kamenit teren in zato sva se odločila, da poskusiva v koritu hudournika, ki v tem času ni bil posebno polnovoden. Tudi ta pot je bila težavna, ker so v strugi ležale ogromne skale, ki jih je bilo treba objahati. Že med potjo mi je Vanja skušal dopovedati, kje približno je prejšnji dan videl koze.

Na kake tri kilometre dolgem skalnatem plazu sem nazadnje vendar le opazil živali. Bilo je pa tako daleč, da tudi z daljnogledom nisem mogel s sigurnostjo ločiti niti spola niti starosti. Pomaknila sva se še kak kilometer naprej po strugi ter se ustavila pod previsnim bregom hudournika, kjer sva pustila konje. Kakih 300 korakov naprej sva že opazila sledove kozjih parkljev v pesku. Odločila sva se, da počakava koze. Ko sva se povzpela iz struge na neko ravnico, sva imela pred seboj prav pregledno pobočje, ki je bilo pretrgano po velikih globačah. Pozneje sva ugotovila, da se je žival vedno znova pojavljala iz teh kotlov. Ker so bile koze še zelo daleč, sva utegnili malo pomalicati in pokaditi. Vanja mi je prav nepričakovano predlagal, da bi poskusil koze pritisniti, da se bodo morale spustiti prav po plazu. Na koncu plaza je bilo namreč moje stojišče. Nisem ga seveda docela razumel, a ker sem po njego-

vem pripovedovanju vedel, da je uplenil že kar precej koz, sem mu zaupal.

Preden je odšel mi je še pokazal, kje naj ga v steni iščem. Čez kako uro, ko so se koze zopet pasle na vidnem mestu, toda že znatno bliže, sem naenkrat opazil, da je trop vznemirjen. Glave vseh so bile obrnjene v smer od koder naj bi se prikazal Vanja. Toda pri najskrbnejšem iskanju ga nisem opazil. Zato pa se je trop pričel pomikati bolj v levo od mesta kjer naj bi bil Vanja. Razdalja med menoj in kozami se je vedno manjšala in puško sem imel pripravljeno za strel. Preskusil sem veter. Pihal je proti meni. S te strani torej vse v redu. Koze so bile od mene še kakih 600 do 800 korakov. Sedaj sem že jasno razločil samca od samice, še bolj pa mladino. Izbral sem si samega krepkega kozla z močnimi rogovi in ga stalno držal v daljnogledu. Bil sem siguren, da pridem do strela. Zato sem bil ves iz sebe, ko sem naenkrat zgubil trop izpred oči. Pasoč so se koze potegnile levo od mene in zginile za vzpetino, ki je nisem niti opazil. Premakniti se nisem upal. Spomnil sem se besed Vanje, naj ga poiščem v steni. In res sem ga opazil, da mi daje znake. Le kaj naj ti znaki pomenijo, si nisem mogel misliti.

Pogledam na levo — koz ni. Pa tudi Vanja je zginil s stene. Ta dan nisem koz več videl. Sele uro kasneje, ko se je javil Vanja, mi je pojasnil položaj. Vzel je vso krivdo na sebe, češ da je za spoznanje prehitro opozoril koze na sebe. Če bi bil to storil samo četrť ure kasneje, da bi se koze pomaknile malo niže, ne bi mogle zginiti za usodno vzpetino in jaz bi bil gotovo streljal. Da ne pokvariva še kaj več, sva se odločila, da na mestu počakava še kako uro ter se potem vrneva domov.

Že drugi dan z vzhodom sonca sva bila na starem mestu v strugi hudournika. Ta dan je bil bolj posrečen. Vse se je ponavljalo kakor prejšnji dan le, da je to pot Vanja mojstrsko pritislil koze v hipu, ko niso imele več izbire, kam naj se obrnejo. Ko je bil trop na približno 150 korakov in sem imel kozla že ves čas na muhi, sem sprožil. Zadetek sem jasno slišal in tudi kozel je obležal na mestu. Preplašen trop se je razpršil na vse strani, večina proti goram. Kakor mi je pozneje pripovedoval Vanja, bi lahko tudi on streljal, če bi imel puško. Dve kozi sta mu pri begu prečkali kot. Po sodbi Vanje je bil uplenjeni kozel po moči precej dober, a ne med najboljšimi. Na sejmišču smo ga stehali na 98 kg, čistega. Ponosen sem bil na to trofejo, kajti rogovi so bili po mojem kar dobri, zlasti v primerjavi z roglji naših gamsov.

Domov grede sva se menila, kako bi organiziral lov na kozla kargali. Povedal mi je, da je kozel v teh stenah Chan Tegrija skoraj nepristopen. Vedno se drži na krajih, da mu ne prideš do živega. Če pa sem pripravljen, da se vrnem iz Karkare ne čez Prževalsk temveč skozi sote-

sko Timirlyk na Tekes, me spremi in tam mo-goče da pridem do strela. On sam da je že večkrat zalezoval tega kozla, ga tudi večkrat videl, do strela pa ni prišel.

Ko sem po nekaj dnevih opravil svoj trgovski posel, sem se odločil, da se vrnem iz Karkare skozi sotesko Timirlyk. Precej opravka sem imel z voznikom, ki se nikakor ni strinjal za to pot češ, da je nemogoča. Precej sem moral primakniti k dogovorjeni ceni, da je privolil. Poslovil sem se od Šarifa, ki je s posojenim žrebcom takoj odpotoval domov. Gorski zrak v tej stepi živali nikakor ni godil.

Amirova sem vzel s seboj, ker sva itak morala skupaj potovati na kitajsko mejo, da prevzameva na sejmu kupljene kože.

Rano sem se odpravil na pot. Prve kilometre po planoti je šlo kar v redu. Preden smo se pričeli spuščati v sotesko, je moral voznik zavreti s tem, da je enostavno skozi zadnji kolesi porinil kol. Z Vanjom sva šla peš naprej, na vozu je ostal le naš tolsti Amirov. Tudi voznik je hodil peš, vodeč konja za uzdo. Čim dalj smo se spuščali v sotesko, tem bolj divja je postajala. Poti ali kolovoza ni bilo. Prej je bilo to hudourniško korito, v katerem tedaj ni bilo vode. Spomladi pa je prehod nemogoč. Po nekaj urah poti navzgor smo dospeli do samotne kočice, v kateri je živel kozak iz okolice Tekesa. Zgodba tega človeka je zanimiva. Po naključju, ko je bil v mlajših letih na divjem lovu, je našel zlato žilo. Od takrat se je njegovo življenje spremenilo. Malo kmetijo je z nakupom zemlje povečal in pomnožil tudi število živine. Toda njegovi sinovi so, namesto, da bi delali, lenarili in popivali. Nagovarjali so očeta, naj jim zaupa kraj kjer je zlata žila, da bi šli sami po zlato. Kozak je vedel, da če jim to tajno zaupa, da se bodo popolnoma zapili. Krepko je molčal in le vsako leto enkrat je nepričakovano zginil z doma in se pritihotopil v gore, da je nabral potrebno količino zlata. Pri tem kozaku smo se tudi ustavili, da počijemo. Od njega smo tudi dobili nekaj podatkov o gorskem baranu. Pravil je, da ve za stečino, po kateri kozel hodi. Bil je takoj pripravljen, da gre z nami. Po odmoru sem odpravil voz in voznika z Amrovim naprej do karavan-saraja v Tekesu, kjer naj me počakajo. Popoldan smo se trije odpravili po strmih stenah iz soteske. Vanja je še na sejmu kupil dolgo vrv, ki sem jo pri plezanju pridno uporabljal. Zal smo bili vsi trije popolnoma neopremljeni za plezanje. Tri ure prav naporene hoje je bilo za nami, preden smo prišli na bolj položen gozdnat teren. Po pripovedovanju kozaka, je s tega mesta večkrat opazoval gorskega kozla. Po odmoru smo se pomaknili do kraja gozda, kjer sem imel pred seboj precej pregleden svet. To je bila košenica zelo zasuta od kamenitih plazov, vendar pa porasla s travo in grmovjem. Vanja in kozak sta sklenila, da se premakneta iz soteske pod nami v sosednjo do-

lino ter se poskusita z druge strani povzpeti do vrha. Precej tvegana zadeva, kajti stene so bile skoraj navpične. Pripravil sem si udobno sedišče na smrekovih vejah, pripravil puško in čakal.

Visoko v zraku sta krožila jastreba, sicer popolna tišina. Tako je minila ura in pol pred menoj v stenah se ni nič premaknilo. Stalno sem z daljnogledom opazoval nasprotno steno. Kar ujамem s prostimi očmi kakih 500—600 korakov pred seboj lisico, ki je v urnem begu prečkala kamenit plaz in izginila za skalami. Nisem se dal motiti in kar naprej sem opazoval nasproti ležeče stene, od koder naj bi se po besedah kozaka, pojavil kozel. Na grebenu sten sem pa namesto kozla zagledal Vanjo, ki je odmotaval vrv, da bo varoval kozaka.

Za ta dan smo torej opravili. Kozla ni. Zadržalo se je že mračiti, ko sta se pojavila gonjača pred menoj. Tudi na drugi strani ni bilo ničesar. Že pri trdi noči smo utrujeni stopili v kozakovo kočo. Za drugi dan smo se namenili v drug revir.

Ob 5. uri sem že sedel na podrti smreki, na kraju gozda. Pred menoj lepa položna planina se je počasi izgubljala v kameniti, ne posebno strmi steni. Razgled prekrasen. Tudi sonce sem imel za seboj tako, da bi bil strel siguren.

Nisem še sedel dobro uro, ko zapazim z daljnogledom kozla v zgornji polovici stene, nepremično opazujočega planino pred seboj. Kmalu za njim se je pojavilo nekaj kozarije z mladiči.

Ker je bil zrak čist, dan jasen, sonce uprto v steno pred menoj, sem imel koze kakor na dlani, čeprav je bila razdalja do koz najmanj 1000 korakov. Stari kozel vodnik, temno-rjave barve z ogromnimi, srpasto zavitimi mogočnimi rogovi, je bil moj cilj. Počasi se je trop pomikal proti meni, le da niso imeli smeri direktno na moje sedišče. Upal sem, da lovca trop vidita in da bosta pravočasno pritisnila z leve strani in mi trop podala bliže.

Čakanje je bilo zame razburljivo. Koze so stale kakih 300 korakov nad menoj. Tedaj je bil čas, da bi se pojavil z leve v steni Vanja in preusmeril trop. Ko le ni bilo nikogar na spreled, sem vstal in jel previdno zalezovati koze. Ko sem izstopil nisem imel nobenega kritja in že pri prvih korakih so me koze opazile in se seveda v divjem diru umaknile v steno. Moja vinčester puška, ki mi je služila kot zanesljivo orožje na razdaljo 100 do 150 korakov je odpo vedala, če je bila razdalja večja. Mnogokrat sem ugotovil, da sem na 250 korakov vedno zgrešil. Zato tudi sedaj, ko sem imel močnega kozla na 300 korakov nisem streljal, čeprav sem se komaj premagal. Tudi skušnja, da v gorah in stepah navadno podcenjujemo razdalje, me je zadržala, da nisem streljal.

Čez kako uro sem zapazil v nasprotni steni moja dva spremljevalca. Iz njih pripovedovanja sem zvedel, da sta se v steni zaplezala in morala napraviti velik ovinek preden sta prišla do grebena. Tudi videla nista ničesar. Ko sem jima vse razložil, jima je postalo jasno, da smo ga zopet polomili — kakor tolikokrat na lovu. Precej poparjeni smo se vrnili v kočo kozaka.

Pregovarjala sta me naj poskusim še enkrat, ker sedaj jima je teren poznan in uspeh bo siguren.

Če bi bil prišel v centralno Azijo na lov, bi seveda nikakor ne odklonil ponudbe tembolj, ker sem bil prepričan, da ne pridem nikdar več v te kraje. Ker sem bil pa v poslovnem dogovoru, da mi pripeljejo na sejmu kupljeno blago čez nekaj dni na obmejno postajo s Kitajsko, Horgos-See in ker je bila pot do tja dolga in težavna, sem se s težkim srcem zahvalil za ponudbo in še tisti dan sva se z Vanjom poslovila od gostoljubnega kozaka in jo mahnila peš v mesto Tokamk, kjer me je čakal voz in Amirov.

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Perspektivni program Glavne lovske zveze FLRJ za razvoj lovstva v FLRJ 1961-1962

Ker je naš prvi Perspektivni plan za razvoj lovstva izvršen z 31. decembrom 1961, je Glavna lovska zveza FLRJ izdala nov štiriletni Perspektivni program za razvoj lovstva v FLRJ, spričo velikega preobrata v doseganju uspehov v pretekli planski periodi, tako glede na nadaljnjo konsolidacijo in krepitev lovskih organizacij, na uspeh v urejanju lovišč, na porast staleža plemenite divjadi, kakor glede na uspešno izvrševanje drugih analog in akcij. Ta program obsega periodo od 1. januarja 1962 do 31. decembra 1965 tako, da se rok

trajanja sklada s splošno-družbenim planom razvoja narodnega gospodarstva. Ta program predvideva obveze samo za lovske družinske organizacije. Lovske organizacije bodo pa sodelovale z drugostopenjskimi lovskimi organizacijami zlasti tam, kjer so njihovi tereni vezani s tereni takih organizacij.

Za jasnejšo določitev planskih nalog izhajamo iz stanja naše organizacije na dan 1. januarja 1962. Te podatke navajamo v tabelarnih pregledih kakor slede:

ORGANIZACIJSKO STANJE

Naziv	Lovske zveze			Lovska društva	St. stanje članov	Več	Manj
	rep.	pokr.	okrajni			kakor 59/60	
LR Srbija	1	2	26	707	37 242	—	1142
LR Hrvatska	1	—	27	759	23 335	424	—
LR BiH	1	—	12	141	8 478	213	—
LR Makedonija	1	—	13	426	10 535	473	—
LR Slovenija	1	—	7	98	7 145	—	—
LR Črna gora	1	—	—	38	2 700	—	150
FLRJ	6	2	85	2169	89 435	—	82

Pripomba: Od skupnega števila okrajnih lovskih zvez in lovskih društev v LR Sloveniji ima, Vojvodina 6 okrajnih lovskih zvez, 357 lovskih društev in 11 710 lovcev, Lovska zveza AKMO pa 5 okrajnih lovskih zvez, 52 lovskih društev in 3129 lovcev.

Občinske lovske zveze so v stanju formiranja v vsej deželi.

LOVNE POVRŠINE V FLRJ

	Lovna površina				
	Skupaj v 000 ha	Poljedel. zemljišča		Gozdna zemljišča	
		000 ha	32 %	000 ha	52 %
LR Srbija	8 100	5 800	72	2300	28
— ožja Srb.	5 100	3 500	67	1600	33
— AKMO	1 000	500	50	500	50
— AVP	2 000	1 800	90	200	10
LR Hrvatska	5 400	3 300	61	2100	39
LR Slovenija	1 800	900	50	900	50
LR Bosna in Her.	4 700	2 400	51	2300	49
LR Makedonija	2 400	1 400	56	1000	44
LR Črna gora	1 100	500	45	600	55
FLRJ	23 500	14 300	61	9200	39

Pripomba: Tukaj so uvrščene lovne površine, s katerimi upravljajo zgolj lovske organizacije.

STALEŽ, INVENTARNA IN TRŽNA VREDNOST DIVJADI NA DAN 1. JAN. 1962

	Stalež kosov	Inventarska vrednost 1 kos dinarjev	Skupna inventarska vrednost v milijonih dinarjev	Tržna vrednost po 1 kosu dinarjev	Skupna tržna vrednost v milijonih dinarjev
Jelenjad	2 700	10 000	27,00	50 000	135,00
Srnjad	149 000	2 000	298,00	4 000	596,00
Gamsi	8 000	2 000	16,00	3 500	28,00
Divji prašiči	7 000	3 000	21,00	6 000	42,00
Divji petelini	3 000	1 000	3,00	2 000	6,00
Ruševci	685	1 500	1,03	3 000	2,05
Jerebi	30 000	150	4,50	300	9,00
Zajci	1 700 000	500	850,00	1 000	1700,00
Fazani	434 000	300	130,20	700	303,80
Kotorne	270 000	150	40,50	300	81,00
Polj. jerebice	924 000	100	92,40	200	184,80
Medvedi	550	10 000	5,50	20 000	11,00
Skupaj v milijonih dinarjev	—	—	1589,13	—	3098,65

Pripomba: Podatki o staležu divjadi so izkazani po navedbah republiških lovskih organizacij.

POVPREČNA LOVSKA REALIZACIJA PLENA (v dinarjih — podatki iz 1960/61)

Divjad	Skupaj v FLRJ	Vrednost po enoti	Skupna vrednost
Jelenjad	216	20 000	4 320 000
Srnjad	10 117	4 000	40 468 000
Gamsi	515	3 500	1 802 500
Divji prašiči	1 473	6 000	8 838 000
Divji petelini	200	2 000	400 000
Ruševci	50	3 000	150 000
Jerebi	1 897	300	569 100
Zajci	522 500	1 000	522 500 000
Fazani	57 816	700	40 471 200
Kotorne	21 416	300	6 424 800
Poljske jerebice	94 103	200	18 820 000
Medvedi	33	20 000	660 000
Divje race in divje gosi	89 000	300	29 700 000
Kožuharji: volk, lisica, kuna, pižmovka, vidra itd.	142 933	1 500	124 399 500
SKUPAJ:			799 523 100

IZKAZ POVPREČNEGA LETNEGA ZATIRANJA ŠKODLJIVCEV (po statističnih podatkih za 1960/61)

Ime divjadi	Skoda na glavo	Srbija	Hrvatska	Slovenija	BiH	Makedonija	Črna gora	FLRJ
Volkov	50 000	47	50	10	277	177	15	516
Lisic	6 000	27 500	10 680	7 658	7 920	3 955	3300	67 023
Kun	2 000	620	484	326	563	210	500	2 703
Divjih mačk	4 000	360	—	189	192	365	15	1 121
Vider	4 000	283	—	26	174	12	60	565
Dihurjev	2 000	7 983	2 289	908	775	459	70	12 414
Jazbecev	2 000	3 580	1 615	891	1 117	1 248	350	10 841
Pižmovk	1 000	5 620	2 136	—	34	—	—	5 650
Kraguljev	1 000	5 800	1 308	4 000	2 510	3 682	370	17 670
Skobcev	500	10 300	1 812	1 200	1 475	2 109	530	17 426
Sivih vran	1 000	80 300	54 363	62 920	35 612	23 785	7230	517 327
Srak	1 000	90 200	51 652		24 999		1770	
Krekovtov — šoj	500	68 300	20 890	9 039	7 950	2108		
Psov in mačk potepuških	2 000	60 980	45 843	13 870	10 800	8 050	1450	140 993
Šakalov	3 000	—	35	—	—	15	80	130

POVPREČNI STALEŽ OSNOVNEGA FONDA DIVJADI 1. JAN. 1962 ZA PLANIRANO PERIODO

Divjad	Ljudska republika						FLRJ
	Srbija	Hrvatska	Slovenija	BiH	Makedonija	Črna gora	
Jelenjad	110	880	1 710	—	—	—	2 700
Srnjad	16 700	34 000	56 000	35 000	4 500	—	149 000
Gamsi	—	—	5 500	1 500	—	—	8 000
Divji prašiči	1 000	1 200	1 500	1 900	1 900	—	8 000
Divji petelini	60	25	1 850	565	—	—	3 000
Ruševci	—	—	670	15	—	—	685
Jerebi	—	1 300	20 000	6 100	1 000	—	30 000
Zajci	750 000	400 000	75 000	200 000	—	50 000	1 700 000
Fazani	134 000	157 000	62 500	76 000	—	2 000	434 000
Kotorne	33 000	34 000	3 500	54 000	—	25 500	270 000
Poljske jerebice	520 000	190 000	42 000	10 000	—	2 000	924 000
Medvedi	25	20	150	300	—	40	550

Pripomba: Stalež (osnovni fond) je vzet iz poročil republiških zvez in vsklajen na skupnem sestanku pooblaščenih republiških zastopnikov, ob postavljanju osnovnih navodil za perspektivni program razvoja lovstva v periodi 1962—1965. Ta stalež je uradna osnova za delo v perspektivni periodi.

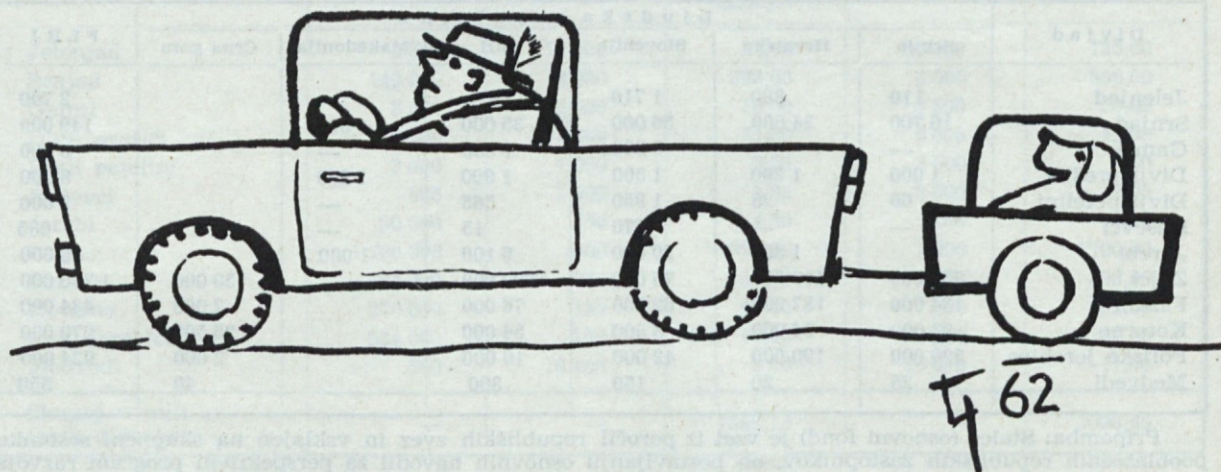
ZAČASNA RAJONIZACIJA IN BONITETA LOVIŠČ (POVPREČJE) — ZA GLAVNE VRSTE DIVJADI
— ŠTEVILKE V 000 (PRIKAZ RAZVOJNE DINAMIKE ZA PERIODO PERSPEKTIVNEGA PROGRAMA)

P o k a z a t e l j		Jelenjad	Srnjad	Zajec	Fazan	Kotorna	Poljska jerebica	Gams	Divji prašič	Meved
1. Pripadajoča površina	I. bon. — ha	20	—	2 000	500	200	300	—	—	—
	II. bon. — ha	80	300	2 500	1000	1000	800	—	30	50
	III. bon. — ha	100	750	4 000	2000	800	1800	150	120	100
	IV. bon. — ha	—	2000	7 000	3000	1000	2000	400	230	200
	Vsega — ha	200	3050	15 000	6500	3000	4900	600	380	350
2. Normalni stalež za dano površ.	I. bon. — kos.	1,0	—	400,0	80,0	40,0	150,0	—	—	—
	II. bon. — kos.	1,6	45,0	450,0	130,0	160,0	320,0	2,0	1,8	0,15
	III. bon. — kos.	1,0	75,0	600,0	200,0	96,0	450,0	3,0	3,6	0,20
	IV. bon. — kos.	—	100,0	840,0	210,0	80,0	300,0	4,0	4,6	0,20
	Vsega — kos.	3,6	220,0	2 290,0	620,0	276,0	1220,0	9,0	10,0	0,55
3. Dejanski stalež divjadi 1. I .1962 —kos.		2,7	149,0	1 700,0	434,0	270,0	924,0	8,0	7,0	0,55
4. Razlika za doseganje - kos.		2,9	71,0	590,0	186,0	106,0	296,0	1,0	3,0	—
5. Izbrani faktorji reje skupaj z vsemi zgubami		0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,4	0,1
6. Letna prireja v prehodni periodi kosov		0,54	29,8	680,0	130,2	54,0	185,0	1,6	2,8	0,05
7. Letni odstrel v prehodni periodi kosov		0,27	15,0	510,0	75,0	27,0	92,0	0,8	1,4	0,05
8. Letni odstrel v 1965. kosov.		0,36	22,0	680,0	100,0	37,0	122,0	1,2	3,0	0,05

Pripomba: Rajonizacija, kataster in bonitiranje so ocenjeni na podlagi preučevanja staleža in obstoječih podatkov, ki so vzeti kot začasna osnova za postavljanje gibanja in orientacije perspektivnega programa.

Faktorji prirastka so ocenjeni in se morejo vzeti kot stvarni za sedanji stalež v večini lovišč v FLRJ. Naprednejša lovišča imajo ugodnejše faktorje, toda so površine, kjer je bil faktor »0« ali negativen.

Konec pride

Za bodočnost

Vsak lovec danes čuti, da stoje pred njim in družinami ogromne naloge, ki se tičejo gojitve, zaščite, odstrela, vzreje, kinologije, vzdrževanja lovskih naprav, administracije in sploh gospodarjenja na svojem teritoriju.

Vse te naloge pa zahtevajo ljudi, ki so sposobni poleg svoje službe opravljati še tako veliko in raznovrstno delo. Skoraj bi lahko trdil, da bi moral biti v družini nastavljen človek, ki bi bil vsem tem nalogam kos. Tega seveda finančna sredstva ne dopuščajo. Člane je treba navajati k delu in jih seznanjati z nalogami tako, da z združenimi močmi le nekako gre.

So pa tu zopet problemi, ko marsikateri naleti na zelo čuden odnos nekaterih članov, ki pravijo, da kar je novejšega ali pa mlajšega, je zanič. No, ne bomo nedostojni, ampak lovci z lovsko moralo in bomo do takih odnosov zavzeli neželjiva stališča, ker vsako drevo rodi pač svoj sad in ta k sreči odpade.

Gledali bomo, kakšno drevo bomo sadili in kako bomo drevo vzgajali, da nam bo v »jesenskih« dneih v veselje.

Tu gre za vzgojo mladih lovcev, lovcev, ki naj bi, ko bodo nam moči odpovedale in že prej, prevzeli naše položaje in lovskih vrstah. To je v veliki meri odvisno od nas. Če nam ni vseeno, kako bodo naša lovišča izgledala čez kakih 10—20 let, je potrebno, da žrtvujemo vse za vzgojo take mladine, ki bo imela pravilen in lep odnos do narave. To nam ne sme biti vseeno zato, ker trud, ki ga sedaj vlagamo v naša lovišča, mora biti plodonosen.

Osnova vzgoje bodočih lovcev so lovski aktivni, ki so po nekoč organizirani po družinah, drugod pa celo v šoli. To je pravilno. Učiteljstvo naj bi vcepilo otrokom ljubezen do narave, pa naj bo lovec ali ne. Poleg doma je šola prva poklicana, da vzgaja učenca v pravilnem razumevanju narave. Posamezen lovec pa, ki srečuje mladino na svojem obhodu, naj bo šolarjem za vzgled. Vsak lovec se mora zavedati, da ga opazujejo radovedne oči mladincev, ali članov lovskega aktiva, ali sploh mladina, ki jo zanima početje lovcev v revirju. Na tej vzgoji temelji bodoči lik lovca.

Mislim, da ne bo odveč, če omenim, da je v teh aktivih potrebno sistematično delo, ne da imamo člane zato, da so jeseni lovcem na voljo kot gonjaci. To bi bilo napačno. Dobili bi občutek, da so člani aktiva samo zato, da služijo lovcem.

Torej sistematično. Člane seznanimo najprej o tem, da vedo, kaj je lov, mogoče celo zgodovino lovstva od vseh početkov in razvojno do današnjih dni. To morajo mladi lovci vedeti. Potem pa preidemo na divjad, dlakasto, pernat, zaščiteno, nezaščiteno, na opis posameznih predstavnikov, pozneje še na vajo z zračnimi puškami, kar je tudi lovska veščina. To pritegne člane. Člane je nadalje treba navajati v gojitvi. Izdelovanje krmilnic in valilnic, nameščanje v sadovnjake ip. V času vzreje fazanov jim je treba prepustiti delo, a seveda pod nadzorstvom. S tem vzgajamo otroke v ljubezni do divjadi in vzreje, posebno ko pozneje v revirju vidijo porast staleža. Zanimivo je, s kakšnim veseljem opravljajo to delo in celo tekmujejo, kdo bo bolje opravil svoje delo.

S takšnim praktičnim delom in rednimi sestanki, kjer je treba po programu predelovati snov iz lovstva, vcepiljamo pionirjem lovcem pravilen odnos do narave in do vsega — kar je lepo. Vse to je potrebno in to mora znati bodoči lovec — gojitelj.

Kakor pri pouku, tako tudi tu spoznaš pionirja, ali aktivno in z zanimanjem dela in ali z veseljem opravlja dane naloge. Vse neresno v kratkem času odpade.

S pravilnimi prijemi bomo zagotovili naši lovski organizaciji dobre in vredne naslednike, ki bodo imeli pravilen odnos do narave, ki bodo znali ceniti njeno lepoto ter jo predočiti drugim, zakaj narava je lepa in nedolžna, kdor jo spoštuje in zna opazovati.

F. Golavšek LD Vransko

Sabotinsko lovišče in lovci

Kdor potuje po Soški dolini, vidi od Plavi do Solkana na desnem bregu Soče del našega lovišča. Nad železniško progo je poraščeno z mladim gozdom raznih listavcev, nad gozdom so pa previsi in police, kjer samuje tudi kak gams. Tam je domovje kraguljev, kanj in tudi velike uharice. Gozd skriva prenekatero drčo, kar spominja na prvo svetovno vojno, ko so Italijani kopalni kaverne. Ne manjka se velikih kotanj in jam, kjer imajo skrivališče lisice, kune in divje mačke pa tudi prašiči. Podrast je po nekaterih krajih neprehoda, zato pa je mnogo skritih steza in stečin, na katerih srečuješ srnjad, ki je dovolj. Iz Plavi na Vrhovlje vodi vijugasta in strma pot s pogledom na Brda. Najprvo se pokaže znameniti spomenik padlim borcem iz NOB,

na drugi strani pa Sabotin z goličavami, pašniki in senožeti, z mladimi gozdovi, grmičevjem in borovimi nasadi.

Sabotin je bil svoj čas lovski raj. Bogat z zajci nam je nudil toliko užitka ko so zvonili istrijanci, da je bil dan vedno prekratek. Danes nam je ta užitek preprečila srnjad in je vsaj za enkrat kriva, da nam bodo najbrž zajci osiveli. Kajti dah srnjadi je močnejši in privlačnejši za pse. Brez goničev je tukaj lov nemogoč.

Ker imajo toliko srnjadi, me vedno zanimajo članki o lovu na srnjad v našem glasilu. Žal, da v našem lovišču ni strnjenih gozdov z redkimi jasami, kamor srnjad hočeš nočeš mora na pašo. V našem lovišču ima pašo kamor krene, zatorej je lov nanjo negotov. Le ob pogonih na divje prašiče, ko so srnjaki mulasti, se umika pred gonjaci mimo stojišč in tedaj je ocena in izbira težka. Čudno, da je kapitalnih živali malo, čeprav uplenjena srnjad ne kaže znakov bolezni, prehrane je pa na pretek in solnic dovolj. Zato smo mnenja, da je preveč krvnega sorodstva. Z odstrelom so težave tudi zato, ker so člani pretežno kmetje, kjer je pereče vprašanje časa. Drugo je vprašanje strelnega orožja, tretje pa preamajhna zainteresiranost, ker gre vrednost v blagajno, članov pa je več kot število odstrela.

Okras Sabotina so kotorne in jerebice, ki so popolnoma izginile. Se do nekaj let nazaj smo imeli šibko kito kotorn, ki smo jo strogo čuvali v upanju, da se bodo razmnožile. Kam in kako je vse zginilo, si nihče izmed nas ne zna razložiti.

Ostali del lovišča so Briški griči z bore malo ravnine. Zaradi goste naseljenosti, divjad nima kaj prida miru. Poleg tega pa je nekaka posebnost v demokraciji za klateče se pse in mačke. To ima za posledico, da marsikateri lovec ne sme puške s klina izven lovskih dni. Z raznimi izgovori se opravičuje, ker se boji zamere, čeprav ve, da prijateljeva pasja svojat ropa po lovišču. Dovolj pa je tudi raznih roparic in mimo tega dosti usodnih strupov, ki jih v velikih količinah rabi kmetijstvo. Čeprav imajo poklicnega čuvaja, gre še vedno kaj nezaželenega v večna lovišča. V splošnem stanje ni ravno slabo, a lahko bi bilo boljše.

Med temi griči so glavna divjad zajci in fazani. Le redko naletiš na kljunača. Od lovskih psov prevladujejo istrski goniči, zastopani pa so tudi ptičarji (angleški seter, bretonski španjel), terijer, dalmatinski gonič, posavski gonič, brak jazbečar. Moti me pa,

ko večkrat berem o braku jazbecarju ali lovskem terijerju, česa vsega so ti psi sposobni, kar pri nas ne vidim. Razlagam si tako, da ti psi niso za lovca, ki si išče štor, temveč za lovca, ki ima veselje, da šari po lovišču.

Stalež divjadi imamo dober, le da je dve leti zaporedno obilno deževje okrnilo prirastek. Zankarje in divje lovce smo precej zatrli, odvzeli nekaj orožja, da je pokanje skoraj pominulo. Nekateri lovski zlikovci izrabljajo bližino državne meje za svoje nepošteno početje. Marsikje so preglavica zračne puške. Osebo nimam nič proti temu, da se mladina vadi v tej športni dejavnosti, toda ne v lovišču, kjer so največ žrtve ptice pevke, celo lastovice. O tem bi moral nekdo reči odločno besedo.

Za pokončevanje srak, šoj, vran, kruguljev itd. bi bila umestna uharica. Vzdrževanje ni noben problem, ker je hrane v lovišču na pretek. Le malo dobre volje bi bilo treba. Oglejmo si malo pozimi po lovišču, ko so same goličave. Kupi perja, posebno fazank, pričajo, kaj se v lovišču godi. S samo puško je težko priti ujedam, vranam in srakam, do živega.

Ce imajo družine uspehe z uharico, ne morem verjeti, da bi ga ne imeli mi. Bajne ni samo pri nas tako. Zdi se mi, da bi s pravo besedo in dobro voljo lahko dosegli tovariško sodelovanje, ne pa da ob času našega lova oprezajo, kam se zatečejo fazani in potem udarijo po njih, namesto da bi z nami sodelovali pri pogonih in drugih lovskih prireditvah. Disciplin pri lovcih je na splošno dobra, le nekoliko bi bilo še treba lovske vrste prevetriti, odpraviti familiarnost in lokalni patriotizem.

Naši družinski posveti se redno vrše s polno udeležbo in zdravo diskusijo, tako da se bomo le prebili do zaželenega cilja.

Imeli smo program za postavitve lovske kočje, pa smo to zaenkrat opustili in bomo po možnosti nabavili katorne in jerebice, ker je želja nas vseh, da bi vrnili Sabotinu, kar je zgubil. Tudi osvežitev zajčjega rodu kliče S. O. S. V preteklem letu smo nabavili nekaj fazanjih petelinov, ki se kar dobro drže. Jasno je, da kdor dela tudi greši, tako je tudi pri nas.

Zato smo postavili na dnevni red vprašanje točkovanja, kar bi se menda izkazalo dobro in bi zdramilo bolj mlačne člane, ki jim ni težko za čas in naboje.

Tudi pri kandidatih bi morali biti objektivnejši, ne glede na strica ali nečaka ter bi lovci posvetili mladim več vzgojnega dela.

Pokazalo se je, da po opravljenih izpitih mnogi vse pozabijo in krenejo na lovska stranpota.

Lahko je djati puško na ramo, a druga stvar je biti lovec, kakršnega si naša družba želi. Drži, da se mi starejše grče teže vživljamo v sedanost. Naša naloga naj pač bo, da vzgojimo mlade ljudi v ljubezni do narave ter da obdrže zdrave lovske tradicije, kar jim bo naša najboljša zapuščina.

Anton Jančič
LD Sabotin

Lov pod gorstvom Boča in po Dravinjski dolini

Mnogo se razpravlja o lovskih pogojih po posameznih lovskih družinah ali po področjih. Vendar še nisem zasledil v Lovcu, da bi bila kdaj kakšna razprava o pogojih, načinu in posebnosti lova v teh predelih, posebno še ne v lovski družini Makole, o kateri bom razpravljal.

To je področje, ki zajema del Boča, obrobje Haloz z Dežnim in Jelovcem ter del Dravinjske doline s Stopnim, Pečkom, Štatenbergom in Ložnico.

Tako si sedaj vsak bralec že lahko predstavlja, da ima LD Makole hribovsko in ravninsko lovišče, kar je skoraj zavidanja vredno onih, ki imajo samo gorska ali samo ravninska lovišča.

Lovci LD Makole se tega dobro zavedajo, zato so tudi ponosni in radi vabijo druge lovce v goste, posebno ravninske iz tujškega polja. V gorskem predelu imamo divje prašiče, srnjad, zadnja leta so se zadrževali tudi gamsi, vendar jih je bilo opaziti samo nekaj. Ne vemo ali je to le začasno ali pa, da gamsi iščejo novih življenjskih prostorov. Z dobrim gospodarjenjem v loviščih gamsov je verjetno sta'ež prevelik. Seveda smo člani lovske družine zelo veseli njihovih obiskov ter jih ljubosumno čuvamo. Je pač tako, kar je novo je bolj zanimivo za vsakega. Saj bi se tudi naš lovec z veseljem žrtvoval za mraz, veter in domače zbadanje, da bi si lahko privoščil trofejo bočkega gamsa.

Sicer pa nekateri člani LD Makole, stari veterani, nimajo niti srnjakove trofeje.

Imamo lepe predele, kjer se zadržuje srnjad in tudi zanjo skrbimo pozimi s krmišči ter s solnicami. Seveda je mnogo skrbi z odstrelom srnjadi. Več let se nam je zgodilo, da se je odstrel srnjakov izvršil 100%, srn pa samo 30%. Temu je krivo članstvo, ker nima zanimanja za odstrel brez trofeje. Pa tudi zaradi vremena, ki je v jeseni vedno

slabše. Minula leta je primanjkovalo tudi risanic, kar sedaj ne more biti več razlog. Družina ima sedaj dve risanici. Upamo, da bo letošnje leto odstrel srn vsaj 80%.

Zelo dober odziv na skupne love je predvsem za nižinski lov na fazane, jerebice in zajce. To je predvsem zato, ker starejši člani in člani s šibenicami ne gredo tako pogosto v hribska lovišča, ampak raje v ravnino na malo divjad.

Sprememba članstva se je zadnja leta obračala v prid mlajšim. Nekaj zato, ker se starejši člani niso mogli prilagoditi športno-socialističnemu načinu lova ter so odstopili, ali so postali zgolj pasivni člani LD, samo, da so še lahko doma obdržali v omari svoje zarjavele cevi. Sedaj nas je preko 20 članov in to okrog 50% mlajših s članstvom 1 do 5 let.

Še pred 3 leti smo morali družbene dajatve, ki jih ima družina do skupnosti, plačevati člani LD iz svoje skrite rezerve. Vzrok za to je bil, da plena posamezni lovi niso registrirali. Da je sedaj že nekaj let drugače, kaže stanje blagajne kljub temu, da si člani LD lahko svoje skrite rezerve privoščijo za druge lovske užitke, na primer ob zadnjih pogonih v kakšni »gorci«. Vsi si prizadevamo, da bi bil lov v makolski družini čim bolj pravičen in športno prijeten. Mlajši člani pa smo veseli naših starejših članov, ki nam povedo kaj vselega ter nas uče poštenega tovariškega lova.

Vili Reisman,
LD Makole

Krepitev lovskega tovarištva!

Sedaj, ko je nastopil čas lovpusta za našo plemenito divjad, je pravi čas za lov na ščetinarje.

Lovska družina »Dreta« (Nazarje) je izkoristila ugodne snežene razmere zadnje nedelje v januarju 1962 za prvi lov na prašiče. Glavni namen tega lova je bil za zblžanje in krepitev lovskega tovarištva med družinami in med posameznimi lovci.

Odlično organizirani lov v planini Krašici je dal tri prašiče in lovci gosti so bili z izvedbo in uspehom zelo zadovoljni.

Drugi lov je družina izvedla v predelu Pretkejca nad vasjo Šmartno ob Dreti, v dolini Drete. Kakor naročeno, je zapadel nov sneg. Kot gosti so bili štirje člani LD Gornji grad in štirje LD Mozirje. Na sedlu Lipa je vse udeležence pozdravil starišina LD Drete Edi Herman. Lov je vodil

Anton Slapnik, v pomoč pa mu je bil gozdar Martin Zakelj.

Dobro vodeni pogon in disciplina strelcev sta dala kot plen staro svinjo in pujsa.

V večernih urah smo izvedli tudi zadnji pogon. Pri kozarcu vina in krepčilu smo se med šalami in v najboljšem tovariškem razpoloženju pogovorili o poteku lova samega in o pravih in napačnih izvedbah lovov na divje prašiče. Tudi o brakadah, ki so zaenkrat za nami, je bilo govora. V najboljšem lovskega vzdušju smo si podali roke in si želeli lovskega svidenja!

Vsi smo bili zadovoljni: člani LD »Dreta«, ker so pobrali v kratkem kar pet ščetinarjev, gostje pa z dobro organiziranimi lovi in prisrčnim lovskega tovarištvom. Zato si želimo še več takšnih lovov!

Jože Poznič,
LD Mozirje

Od predloga do koristnega sklepa

Kolikokrat je bilo slišati, nekaj let nazaj, tarnanje starejših članov družine, češ brakade nekoč, — to je bila pesem goničev — zato je tudi plen bil temu primeren, — brez goničev ni brakad! Nešteto krat je bil za pičel plen na skupnih lovih, naprtana krivda vsem mogočim vrstam pšičkov, ki se na pogonih niso izkazali zaradi slabe kondicije in še to največ šarivci.

Potrdilo temu naj bi bil lanski odstrel zajcev, dosežen komaj s 50 %. Na družinskem posvetu, dne 4. III. t. l. pa je tov. D. sprožil predlog, ki naj dobi svoje mesto v Poslovniku družine in ki je takle:

»Vsak član, ki nima lovskega, pasemskega uporabnostnega psa in ki ga ne vodi na skupne love, plača letno, v dveh obrokih, prispevek 1000 din v sklad za nabavo lovskega pasemskih psogoničev. S skladom upravlja kinološki referent, vodi pa ga blagajnik družine. Iz sklada se nabavljajo psi-goniči, ki se dajo članom v njihovo trajno last. Ker nekateri člani v mestu stanovanja iz raznih razlogov ne morejo držati lovskega psa, se taki psi dajo lahko tudi zasebnim kmetovavcem v lovišču, a se posamezni člani zadolže, da te pse vodijo redno v lovišče.« Najmanj 2/3 članov sedaj nima psa.

Predlog je dvakrat koristen. Najprej zato, ker bo nedvomno nabava goničev, ki je sedaj skoraj ni, ugodno vplivala na količino plena v naslednjih letih, a drugič bodo člani psorejci imeli osebno

Cuvaj LD Rižana, Avgust Cah je 1961/62 uplenil: 24 lisic, 18 kun, 5 divjih mačk, 16 kanj in kraguljev, 1 orla, 29 jazbecov, 1 dihurja, 23 klatečih se mačk, 5 klatežkih psov. (3 uničena lisičja legla niso všteta)

zadoščenje v šolanju in vzreji malih psov, ki so bili do sedaj edini material na pogonih.

Izrek, lovec brez uporabnostnega psa, ni lovec, je še enkrat potrjen.

Jože Rotar,
LD Škofljica

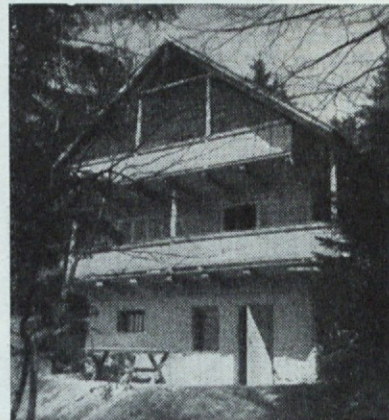
Divji prašiči v Goriških Brdih

Divji prašiči so se pojavili v našem lovišču LD »Sabotin« na Kojškem nekako 1953. Naši lovci jim tedaj niso posvečali pozornosti, ker so bili prašiči le bolj prehodni. Že naslednje leto, to je 1954 je naš lovec Peter Lenardič ustrelil divjega prašiča. Težak res ni bil, saj je tehtal le nekaj čez 50 kg, vendar je bil uspeh. Naslednje leto so se zopet pojavili in so člani naše lovske družine uplenili lepega merjasca. Od tedaj dalje skoraj vsako leto kmetje prijavljajo večjo škodo po prašičih na polju. Bolj sistematično so se pričeli pogoni na prašiče 1960 in je bilo uplenjenih več prašičev. Dva sta padla na ampule cianovodika, nastavljeni lisicam. Največji uspeh so naši lovci imeli prva meseca 1962, ko so v dveh pogonih padli 4 težki prašiči, med njimi trije s preko 100 kg.

K velikemu uspehu na lovih je pa mnogo pripomogel letošnji sneg, ki je pri nas skorajda izjema, ker četudi kdaj sneži, sneg le za kratek čas obleži. Pri teh lovih se je posebno izkazal najmlajši član Ivan Mužič, ki je s šibrenico kal 20 podrl 109 kg težkega ščetinarja.

Fonza Sedej,
LD »Sabotin« Kojško

LD Gradišče je ob letošnjem občnem zboru otvorila svojo lovskega kočjo sredi lovišča na Durnikovem vrhu, 870 metrov ndm. viš. S tem je omogočila lov še v osta-

lih predelih, ki so bili članom težko dosegljivi. Koča ima električno razsvetlavo, lovskega knjižnico in krasen razgled na Mislinjsko, Dravsko in Koroško-Avstrijskega stran. Koča, ki predstavlja vrednost nad dva milijona din je bila zgrajena s požrtvovalnostjo članov in mladincev.

Jože Tretjak, Slov. Gradec

JUBILANTI

Ivan Beničič, sedemdesetletnik, član LD »Videž« Kozina, od nje ustanovitve 32 let aktiven lovec. Agilnemu in družabnemu lovskega tovarišu Nanetu iz Klanca prisrčno čestitamo in mu ključemo še na mnoga srečna leta!

Tovariši LD »Videž« Kozina

Ing. Janko Urbas, petinosemdesetletnik, član in častni član LD Podvelka. Jubilant je znan gozdarski in lovski strokovnjak, kulturni delavec, pisec mnogih strokovnih razprav, odličen predavatelj in nad 60 let vzgleden lovec in organizator v lovski organizaciji, je še vedno delaven ter prenaša svoje veliko znanje in skušnje mladim rodovom lovcev in gozdarjev že nad pol stoletja. Splošno spoštovanemu in priljubljenemu jubilantu iskreno čestitamo in mu želimo še obilo let zdravja, da bi se z nami radoval nad lovskimi užitki in lepotami njemu tako dragih pohorskih gozdov!

LD Podvelka

Pavel Fabiani osemdesetletnik

Že z 18 leti, to je 1900 je v bivši Avstriji dobil orožni list in postal polnopraven lovec, med tem ko je prej 4 leta »practiciral« pod nadzorstvom očeta, ki mu je podaril flobert. Leta 1902 je prišel kot vojak-artilerist v Gorico, kjer je lovil v družbi slovenskih lovcev. Od 1905 dalje je ostal stalno v Ljubljani in se takoj

vklučil kot agilen in požrtvovalen član tedanjega Slovenskega lovskega društva ter bil družabnik in zakupnik številnih tedanjih občinskih lovišč. Mnogo je žrtvoval za dvig lovišč in slovenske lovske družabnosti, ki je tedaj šele nastajala. Kot odbornik, podpredsednik in predsednik SLD je bil tudi pobudnik, organizator in vodja svoj čas po vsej Sloveniji znanih in popularnih lovskih plesov v Ljubljani, ki so tekmovali s planinskimi plesi. Jubilant je častni član LD Tabor in častni član Društva ljubiteljev ptičarjev ter član LD Vič in njen prvi podpredsednik. Kot navdušen in pravičen lovec in ljubitelj psov je imel lastno psarno z imenom »Grosupeljska«, kjer je gojil vse vrste ptičarjev, goniče in jamarje ter jih tudi sam šolal. Sodeloval je pri ustanovitvi Lovske zadruge in bil mnogo let aktiven v njenem podjetju. Za njegovo vsestransko in požrtvovalno delo v lovstvu in kinologiji ima Znak za lovske zasluge ter Zlati znak DLP kot njegov ustanovitelj.

Častitljivemu jubilantu in lovskemu tovarišu iskreno želimo, da bi še dolgo let v zdravju in zadovoljstvu užival toplo jesen svojega življenja!

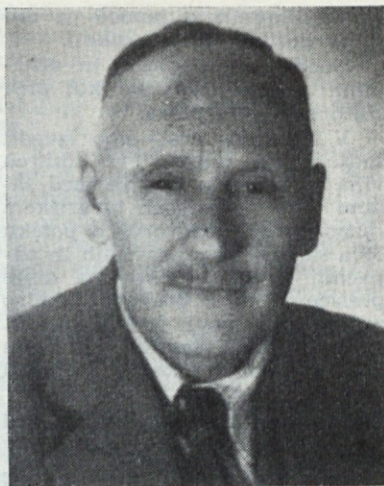
Lovci LD Tabor, Vič, DLP

UMRLI SO:

Jakob Urbanc, iz Lehna na Pohorju, član LD Podvelka in prvi starešina, 46 let lovec in gojitelj divjadi, odličen gospodar, iskren lovski tovariš je podlegel posledicam okupacijskih zaporov v 67 letu.

Anton Leskovšek, član LD Zagorje, 77 let; bil nad 50 let lovec, pred osvoboditvijo zapriseženi lovski čuvaj, soustanovitelj te lovske družine, mnogo let njen starešina, častni član, odlikovan z Znakom za zasluge.

Josip Vončina, član LD Vič je praznoval 70-letnico. Lovec je od mladih nog, lovi sedaj že pol stoletja. Neutrudljiv je zlasti tam, kjer je treba pomagati divjadi v težkih zimskih dneh. Ni bilo lovske prireditve, da ne bi aktivno sodeloval in prav tako na polju kinologije. Vzgojil je lepo število jamarjev, posebno kratkodlakih jazbečarjev, ki so se na tekmah odlikovali. Jubilantu še mnogo zdravih in uspešnih let!

Lovci in kinologi

Franc Pfajfar, član LD Selca, nad 50 let lovec in zvest tovariš, 85 let.

Štefan Čenčič, član LD Selca, 40 let lovec, 69 let.

Albin Verčko, član LD Podvelka, 12 let vzoren gospodar družine, odličen strelec, šegav in veder lovski tovariš, star 55 let.

Ivan Kopač, častni član LD Dole pri Idriji, vzgleden lovski tovariš, star 85 let. Strica Kopača bomo ohranili v trajnem in častnem spominu. Lovci LD Dole.